

[Industriministeren]

Regeringen lægger hermed op til en debat om denne indsats.

Samtykke til behandling:

Formanden:

Da betænkningerne over de på dagsordenens punkter 1, 2, 5-7, 9 og 11-16 opførte sager først er omdelt efter kl. 24.00 natten til i går, kan disse sager kun med Tingets samtykke behandles i dette møde. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg Tingets samtykke som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

1) Anden behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om afgift af renter af forbrugslån.

Af ministeren for skatter og afgifter (Foighel).

(Fremsat 7/10 86. Første behandling 10/10 86. Betænkning 13/10 86. Ændringsforslag nr. 11-14 af 14/10 86 uden for betænkningen af Jes Lunde (SF) m.fl.).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 4 ændringsforslag af Jes Lunde (SF), Lenger (SF), Ruth Olsen (SF) og Thoft (SF).

Af *Jes Lunde* (SF), *Lenger* (SF), *Ruth Olsen* (SF) og *Thoft* (SF):

Til § 3

11) I stk. 4 indsættes som nyt nummer:

»5) renteudgifter vedrørende lån til betaling af beboerindskud, der i henhold til lov om individuel boligstøtte er ydet af kommunalbestyrelsen eller er ydet med kommunegaranti,«.

12) I stk. 4 indsættes som nyt nummer:

»6) renteudgifter vedrørende lejerens lån til modernisering af lejebolig,«.

13) I stk. 4 indsættes som nyt nummer:

»7) renteudgifter vedrørende lån til erhvervelse af anparter i vedvarende energianlæg,«.

14) I stk. 7 ændres »25« til: »200«.

Bemærkninger

Til nr. 11

Ændringsforslaget fritager renteudgifter vedrørende lån med kommunegaranti til indskud i lejebolig for afgift.

Til nr. 12

Ændringsforslaget fritager renteudgifter vedrørende lejerens lån til modernisering af lejebolig for afgift.

Til nr. 13

Ændringsforslaget fritager renteudgifter vedrørende lån til erhvervelse af anparter i vedvarende energianlæg for afgift.

Til nr. 14

Ændringsforslaget forhøjer bagatelgrænsen, så ca. 100.000 personer med renteudgifter under 1.000 kr. årligt fritages for afgift.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 2-4 opførte sager, nemlig:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 6:

Forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Stempelafgift på kontokøb og leje af visse forbrugsgoder samt forhøjelse af stempelafgift på visse pantebreve m.v.).

Af ministeren for skatter og afgifter (Foighel).

(Fremsat 7/10 86. Første behandling 10/10 86. Betænkning 13/10 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

3) Anden behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af lov om køb på kredit.

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).

Fremsat 7/10 86. Første behandling 10/10 86. Betænkning 13/10 86).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af lov om markedsføring.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Lykketoft (S):

Jeg skal gøre bemærkninger til det første af de lovforslag, der er på dagsordenen, mens andre af mit partis ordførere vil kommentere de øvrige forslag.

Hvad angår lovforslag nr. L 5, var vi i Socialdemokratiet fra starten overbevist om, at forslaget ville medføre uacceptable vilkårligheder, et kaos og administrationsbesvær og en spekulation, der ville anfægte både den aftalte og vedtagne skattereforms praktiske gennemførelse og dens hele filosofi.

Af hensyn til de bemærkninger, jeg har set statsministeren og hr. Niels Helveg Petersen refereret for i dagspressen om, at det havde Socialdemokratiet ikke på forhånd gjort tilstrækkelig tydeligt klart, skal jeg sige, at hr. Stavad og jeg allerede den 19. september 1986 på baggrund af et notat fra Budgetdepartementet, der var optrykt i dagbladet Børsen nogle dage forinden, havde orienteret skatteministeren om, at vi havde disse meget kraftige reservationer i forhold til skattereftaftalen, og vi ved, at statsministeren samme dag blev underrettet herom af skatteministeren. De Radikale var også underrettet om vore synspunkter, og jeg havde indtryk af, at man på daværende tidspunkt var enig med os i vurderingen.

Men under behandlingen af lovforslaget har vi fået konstateret, at der er tale om et hasarderet hastværksarbejde, hvor man antaster omhyggeligt opbyggede konstruktioner i skattereformen, som ikke er beregnet til denne belastning, som vil blive belastet for kraftigt, og at det vil føre til urimelige resultater.

Jeg er ikke i tvivl om, at langt ud over dette forslags økonomiske konsekvenser vil det vække harme og vrede i befolkningen, simpelt hen fordi ensartede reelle dispositioner rammes så forskelligt.

Dette er imidlertid helt uundgåeligt, hvis man vil gribe sagen an efter en model som den, regeringen har valgt, ligegyldigt hvor mange ændringsforslag man så i øvrigt laver. Det er stadig væk grotesk, at forkerte formularer med hensyn til lånets løbetid el. lign. afgør, om et stort lån – måske flere hundredetusinde kroner – falder i den ene eller den anden kasse. Det er urimeligt indbyrdes mellem husejere, og det er i øvrigt ganske uanstændigt, at man uanset sin store og, synes jeg, forståelige omsorg for andelsboligtagerne ikke har fået givet bare et figenblad af ligestilling mellem ejere og lejere, hvor lejere har lånt til boligindskud eller boligombygning. Det sidste har regeringen og de radikale været fuldstændig ude af stand til at finde en løsning på, ser det ud til.

Vi vil naturligvis stemme for ændringsforslag, der retter op på det, selv om vi ikke kan bruge konstruktionen som helhed. Der er urimelige forskelle mellem selvstændige og lønmodtagere, som vi også omtalte ved første behandling, og som vi har fået belyst i udvalgsarbejdet, hvor hovedsynspunktet i vores kritik er – og det har vi fået bekræftet af ministeren, det står optrykt i betænkningen – at enhver erhvervsdrivende kan belåne den fulde værdistigning på sine erhvervsjendomme ved den 18. alm. vurdering og få det betragtet som et erhvervsmæssigt lån og bruge pengene til privat forbrug og ikke komme af med en eneste krone i afgift.

Vi har fået belyst under udvalgsarbejdet, hvordan dette her virker skævt imellem folk, der har nøjagtigt det samme private og erhvervsmæssige kørselsforbrug, men hvor den ene har bilen til rådighed fra arbejdsgiver, og hvor den anden selv må købe bil. Det giver en forskel på en almindelig mellemklassebil i udgift på 400 kr. om måneden, og i øvrigt betyder det altså for dem, der ikke har bil til rådighed, noget, der svarer til ved kreditkøb en fordyrelse af en middelklassebil på 13–14.000 kr., en kendsgerning, som må have givet anledning, skulle man tro, til et minimum af debat ikke mindst i Centrum-Demokraternes folketingsgruppe.

[Lykketoft]

'Socialdemokratiet vil, da vi åbenbart ikke kan gøre noget ved det i denne sal, i ligningsrådet sørge for, at spørgsmålet om at tilgodese de mennesker, der har brug for deres bil ved udførelse af arbejde, bliver taget op ved fastsættelse af de satser, der gælder for erhvervsmæssig kørsel.

Men uanset hvad man kan rette her, og uanset hvad man kan rette efterfølgende administrativt, er det her et forslag, hvor folks fornemmelse af retfærdighed vil blive trådt under fode, det er et forslag, hvor konservative valgløfter brydes – ikke i første potens, men både i anden og i tredje potens.

Vi har ikke fra Socialdemokratiets side stillet noget alternativ op med konkrete ændringsforslag ud fra den betragtning, at det ikke ville føre til andet, end at vi fik en teknisk fluejagt som den, vi oplevede i går under behandlingen af SFs såkaldte tatarur. Men vi har energisk påpeget urimelighederne, og vi føler, at vi i samråd fik rystet skatteministeren og regeringspartierne så meget, at i hvert fald to meget særprægede bestemmelser i det oprindelige forslag: kravet om, at der skulle være pant i ejerpantebrev for mindst lånets samlede størrelse, og at der ikke måtte være rettet i lånekontrakten forud som betingelse for at komme ind under afgiftsfrihed, blev strøget, så nogle af vilkårlighederne i hvert fald kom ud.

I øvrigt har jeg undret mig over, hvis det er rigtigt forstået i ændringsforslaget, at det nu ikke alene er ejendom, som skatteyderen eller hans ægtefælle bor i eller har boet i, man kan have pant i som sikkerhed, men al ejendom, man på en eller anden måde har ejet. Der kan man måske spørge, om regeringen ikke i det almindelige kaos, der har præget udvalgsbehandlingen og udarbejdelsen af ændringsforslagene, er kommet til at gå et stykke for vidt.

Vi mangler allerede af administrative grunde, hvis dette makværk skal gennemføres, en væsentlig højere bagatelgrænse end den på 50 kr., som man nu er kommet frem til. Vi mangler et lovforslag om ændring af skattekontrolloven, sådan at pengeinstitutterne kan lave de indberetninger til skattevæsenet, som er nødvendige for overhovedet at få dette her til at fungere.

Jeg skal gøre opmærksom på, at den henvendelse, vi efter afslutningen af udvalgsbehandlingen og skrivning af betænkning har

fået fra Kommunernes Landsforening, hvor man opstiller endog meget store ressourcekrav til denne lovgivning – hvilket ikke kan undre, når man har studeret den i detaljer – forudsætter, at der er denne indberetningspligt fra pengeinstitutterne, og det vil altså sige, at hvis det ikke bliver gennemført, er de administrative belastninger for kommunerne endnu meget større end det, der fremgår af KLs henvendelse.

Jeg har undret mig kolossalt over, at Det Radikale Venstre ikke har presset på i disse vitale spørgsmål om at minimere administrationen og skævhederne, men har været mere optaget af ovre i Statsministeriet for at forhandle sin Storm P.-maskine om at gøre dette her til en slags pensionsordning i stedet for at deltage i udvalgsarbejdet og rette op på de faktiske skævheder. Derfor har vi altså ikke fået garanti for ressourcerne hverken til statsskatteadministrationen eller til kommunerne for, at det her kan fungere bare nogenlunde, og vi har ikke fået en radikal støtte til de helt nødvendige justeringer i skattereforens virksomhedsordning, der skulle til, hvis det skulle fungere bare nogenlunde rimeligt med renteaftgiften som ekstra byrde.

Jeg skal repetere, at Socialdemokratiet har sagt, at vi mener, det er en nødvendig konsekvens af, at man med dette forslag har brudt en række forudsætninger, vi havde i forbindelse med skatteforliget, at man laver virksomhedsordningen om, så den reelt bliver obligatorisk for alle egentlige erhvervsdrivende, at man reducerer kapitalafkastet for erhvervsejendomme, så man ikke også med virkning for renteaftgiften kan belåne en værdistigning fuldt ud og kalde det for erhvervsmæssig låntagning. Vi mener endvidere, det er nødvendigt, at passive kapitalanbringelser også uden for skibsvirksomhed afskæres fra at gå i virksomhedsordning for at undgå, at vi nu som resultat af denne ordning oveni får en opblomstring af spekulative eksperimenter i forbindelse med ejendomsinterentskaber. Afslutningsvis skal jeg gøre nogle bemærkninger om Storm P.-maskinen, som blev opfundet på det radikale gruppemøde. Jeg siger bare til mig selv: hvordan kan man overhovedet finde på at foreslå sådan noget, og hvordan kan statsministeren og regeringen, som dog har et administrationsapparat, som dog kan finde ud af, hvad det er for noget, finde på at acceptere det? Det er jo et

[Lykketoft]

figenblad af en fiks idé, der skal aflede opmærksomheden fra det, der er det lovforslags egentlige problem: man skaber oven i en excessiv administration, der i forvejen var indeholdt i forslaget, en unødigt yderligere for at lave noget, man kalder en pensionsordning alene i 1987, hvor der kan blive tale om 300.000–400.000 engangsindbetalinger på beløb mellem 51 og 1.000 kr. på pensionsordninger. I øvrigt har man fået det ud af det, at man skaber en reel lettelse for de eneste, som vi synes virkelig med rette blev ramt af dette her, nemlig folk, der har storspekuleret i køb af aktier og investeringsbeviser for lånte midler, for de får nu lov til at lade deres rentefgift blive til en pensionsordning. Det er jo rørende. Det er de få mennesker, der skal betale de virkelig store beløb, og som vi ikke har haft nogen medlidenhed med.

I øvrigt har man stillet det hele op i en utålelig bemyndigelseslov, fordi man selvfølgelig ikke har kunnet udrede alle de praktiske problemer, det indebærer fra starten af, og endelig har man for ligesom at fuldende værket lavet endnu et forligsbrud – og her er det et meget konkret, ikke bare ånden og administrationen – ved at forudsætte, at man kan indskyde fra disse særlige pensionspenge, der kommer ud af det, på kapitalpension ud over 25.000 kr. Det fremgår ganske klart af den tillægsaftale til skattereformen, der blev lavet mellem regeringen og os i november sidste år, at det ikke er fradraget, men det er det beløb, der kan indskydes, der højst kan være 25.000 kr.

Tove Lindbo Larsen (S):

Jeg skal sige nogle få ord om lovforslag nr. L 14, som drejer sig om en ændring af markedsføringsloven.

Det drejer sig om en begrænsning af den rentefri konto, og det princip er vi enige i bør ændres. Vi er ikke tilfredse med den måde, det kører på i øjeblikket; det er en meget lang periode for rentefri konti.

Jeg skal derfor meddele, som vi har sagt i betænkningen vi vil gøre ved anden behandling, at vi stemmer for lovforslaget ved tredje behandling, og vi har jo også givet udtryk for i betænkningen, at vi støtter det ændringsforslag, som ministeren har stillet til sit eget forslag, og som jo er et resultat af hen-

vendelser fra detailhandelens organisationer. Altså vi stemmer for.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg skal naturligvis svare hr. Lykketoft, når det bliver min tur i talerrækken, men der er to ting, jeg gerne vil sige her i den korte bemærkning. Den ene er, at Det Radikale Venstre naturligvis har fulgt udvalgsarbejdet i skatte- og afgiftsudvalget. Fru Lone Dybkjær har været til stede måske med undtagelse af en enkelt time eller to, og jeg har siddet i forhandlinger i Skatteministeriet – det er der vel ingen der er i tvivl om. Jeg synes ærlig talt, at det er for grov en beskyldning at komme med her, når vi ikke er mere end to.

Det andet, jeg gerne vil sige, er til hr. Lykketoft. Han sagde: vi har ikke stillet noget alternativ op; det kunne ikke nytte noget. Vi har hørt meget om det, der er sket her med regeringens forslag, men vi har hørt uendelig lidt om, hvad det er, Socialdemokratiet har forestillet sig. Det eneste, der står i betænkningen, er, at man ønskede indgreb rettet mod alle långivende virksomheder. Jeg vil gerne spørge, hvad det indebærer, hvad det er for nogle långivende virksomheder, man vil gøre indgreb over for, og hvordan man vil gøre det.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg skal gerne bekræfte, at Det Radikale Venstre ikke var fraværende under udvalgsbehandlingen hele tiden, men Det Radikale Venstre var fraværende under vitale passager af udvalgsarbejdet. Det beklager jeg meget, fordi det gjorde, at udvalgsarbejdet fik et noget, skal vi sige kunstigt skær – tingene foregik helt andre steder.

Men som svar på fru Aase Olesens spørgsmål om Socialdemokratiets alternativer kan jeg godt sige, at der ikke findes nogen løsning på dette her, som ikke indeholder et vist element af vilkårlighed, og vi mener, at man med færre problemer, færre vilkårligheder kunne have opfyldt de samme målsætninger om at begrænse nye privatforbrugslån – og det er jo først og fremmest det, der optager også Det Radikale Venstre – ved at lægge en afgift eller en begrænsning ind på de enkelte

[Lykketoft]

institutioners långivning til privatforbrug i stedet for at gå ind over selvangivelsen med alle de konsekvenser for skattereftormens administration, som det medfører.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jamen det var jo interessant. Det vil sige, at Socialdemokratiet ønsker at få registreret alle långivere, alle dem, der i dag er under tilsyn, alle dem, vi plejer at kalde det grå pengemarked, kontoordninger og alle private långivere. Det vil jo i praksis sige hele Danmarks befolkning. Så skal de altså have tildelt en eller anden form for lånevota, og der skal være rammer til privat forbrug. Det betyder, at alle skal vurdere den, der skal tage lån, om det nu er til erhverv eller det er til privat. Det var jo spændende. Endelig hæftede hr. Lykketoft sig meget ved, at der var forskel på ejere og lejere. Hvem tror hr. Lykketoft bliver sat sidst i køen, hvis der bliver en lånebegrænsning? Mon ikke det skulle være dem, der ikke har fast ejendom?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Blot for at sige, at nu må fru Aase Olesen jo ikke tro, at vi andre har lige så lidt sans for detaljen som regeringspartierne og de Radikale. Vi kan faktisk godt finde på smartere måder at gennemføre den slags ting på end at skulle registrere alle personer. En måde at gøre det på er f.eks. at sige, at de, der vil henvende sig offentligt med tilbud om udlån, skal registreres. Altså en parallellovgivning til den, vi har i øjeblikket, hvor de, der henvender sig til offentligheden for at bede om indlån, skal registreres og kommer under bank- og sparekasselovgivningen. Tilsvarende kan man sige, at de, der vil henvende sig til offentligheden med lån, skal registreres for at komme under en kontrol, og det betyder ikke, at alle mennesker i Danmark skal registreres.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg har tilbudt fru Aase Olesen både privat og offentligt i Radiotinget forleden dag, at hvis Det Radikale Venstre ellers var interesseret i at forhandle med Socialdemokratiet

om disse spørgsmål, kunne vi da sagtens starte en forhandling. Men nu synes jeg ikke, det skal lykkes for fru Aase Olesen, selv om jeg godt forstår hendes interesse i det, for det er et makværk, Det Radikale Venstre ikke alene har tilsluttet sig, men udbygget til et endnu større makværk, som vi har til forhandling her. Jeg synes ikke, det skal lykkes for fru Aase Olesen under denne debat at få det til at dreje sig om, hvad Socialdemokratiet kunne have udrettet, hvis Det Radikale Venstre havde befundet sig på den rigtige side af målstregen i Folketinget. Det ville selvfølgelig være en interessant problematik, men for at den kan blive rigtig interessant, skal Det Radikale Venstre selvfølgelig bevæge sig først. Og det er det, fru Aase Olesen demonstrerer sin modvilje mod her i dag.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg skal nok komme tilbage til det, som hr. Lykketoft er så begejstret for at kalde »Storm P.-modellen«, når jeg kommer til mit indlæg her i salen. Det, jeg bare ønsker at påpege – og det fik vi bekræftet nu af hr. Jes Lunde – er, at det, man vil fra Socialdemokratiets side – jeg har ikke før hørt, at SF også ville – altså er en registrering af alle, der offentligt udbyder lån. Godt! Men så er der altså stadig væk nogle, der privat udbyder lån, og der skal åbenbart ikke være nogen sondring der, eller hvad? Hvordan vil man sondre mellem privat udbudte lån og offentligt udbudte lån? Jeg tror nok, at man, inden man er til vejs ende, vil se, at der er mange slags »Storm P.-modeller« her. Det, man ønsker at beskrive her, er altså noget, som bestemte ikke er uden administrative omkostninger. Og dertil kommer en væsentlig faktor: den model, de herrer beskriver, virker ikke. Det gør vores.

Formanden:

Nu har jeg foreløbig indtegnet 6 korte bemærkninger. Jeg gør opmærksom på, at vi har mange sager til behandling, og at det derfor er begrænset, hvor lang denne runde af korte bemærkninger kan blive.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

[Niels Helveg Petersen]

Hr. Lykketoft fremstiller sagen, som om alene hans parti har interesseret sig for lånefinansieret forbrug i de sidste par døgn; der har ikke været tid til at interessere Det Radikale Venstre for noget som helst. Socialdemokratiet har i månedsviis argumenteret imod det altfor store lånefinansierede forbrug. Det kan dokumenteres i Folketingstidende. Men vi har aldrig set et forslag til, hvordan man skulle gribe ind over for det, ud over at man skal til at sondre mellem dem, der udbyder lån offentligt, og dem, der bare udbyder lån privat.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er ked af den måde, hr. Lykketoft besvarer spørgsmålet på, hvordan han egentlig havde tænkt sig, at der skulle føres kontrol. Nu har jeg været i den situation, at jeg som repræsentant for det danske Folketing har været i udlandet, og derfor bedrøver det mig, at hr. Lykketoft ikke kan bare skitsere det heroppe. For jeg er jo i samme situation som offentligheden: jeg ved ikke noget om, hvordan det overhovedet skal kunne gøres. Det, fru Aase Olesen sagde, virkede meget overbevisende. Så vidt jeg kan skønne, vil al hr. Lykketofts tale om »Storm P.-maskiner« være fuldstændig urimeligt over for det, man er nået frem til i sammenligning med det, hr. Lykketoft skitserede før. Men kan det ikke uddybes lidt?

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Lykketoft sagde i sit indlæg noget i retning af følgende: der kan ikke findes en løsning uden et vist moment af vilkårlighed. Det kunne jeg da godt tænke mig at få uddybet. Nu har hr. Lykketoft skitseret en model, som i realiteten vil betyde, at der åbnes for et kæmpemæssigt ikke registreret lånemarked. Hr. Lykketoft har skitseret en løsning så åben som en ladeport. Er det det moment af vilkårlighed, hr. Lykketoft vil tillade?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg skal vende tilbage til lovforslag nr. L 5, når det bliver min tur i ordførerrækken, men det skal ikke lykkes her under de korte

bemærkninger for Det Radikale Venstre at give et indtryk af, at der ikke er andre muligheder end den form for lovgivning, vi diskuterer her i dag. Vi ved godt alle sammen, at problemet er, at bl.a. banker og sparekasser har haft alt for mange penge at låne ud. Det er en af grundene til miseren, og det er derfor, man nu laver et straffetogt over for dem, der har optaget lån; det er årsagen.

Så er det, vi siger: hvorfor ikke gå til kilden, hvorfor ikke begrænse de midler, som banker og sparekasser har til rådighed til udlån? Det kan være ved deponeringsordninger, kassebindingsregler osv. Når vi gør det, er det klart, at vi også er nødt til at gå et skridt videre og tage det mere grå marked med, for ellers blomstrer det op, og for at gøre det må vi selvfølgelig have en registrering af dette grå marked. Og dér er det en praktikabel og veladministrerbar regel at sige, at de, der henvender sig til offentligheden med tilbud om udlån, skal registreres. Det er ikke noget, som giver noget problem, hvor man så kan sige: jamen hvad med dem, der henvender sig privat? Det sidste er jo diminutivt og så lille, at det ikke har nogen betydning. Den sondring, vi har i dag i lovgivningen om indlån, går præcis på spørgsmålet om henvendelse til offentligheden. Fru Aase Olesen må gerne modtage et indlån fra mig, men hun må ikke annoncere i avisen, at det er hun klar til, eller henvende sig til mig og sige: nu kan du komme her med dine indskydermidler; hvis hun gør det, kommer hun ind under lovgivningen. Helt tilsvarende vil det være på udlånssiden efter vores forslag; hvis man gør det i så stor stil, at man henvender sig til offentligheden, har vi brug for at få det ind under en regulering.

Endelig for det tredje er det selvfølgelig nødvendigt at tage med i dette, at vi skal have ændret den liberalisering, der er sket af kapitalbevægelserne i forhold til udlandet; det er også nødvendigt for at lovgive ad denne vej. Men det er altså samlet en buket, som vil kunne gå til kilden og derfor på lang sigt for mig at se være mindst lige så effektiv og måske mere effektiv end det, man sidder og lapper på i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

[Lykketoft]

Der ville ikke være større problemer med at lægge afgiften – og det var antagelig det, det skulle være – på långiverne i stedet for låntagerne. Alle de sondringsproblemer, det ville rejse, er rejst i regeringens og de Radikales lovpakke. Der skal i tinglysningsloven sondres mellem erhvervs-mæssigt og privat formål med udlån. Der skal registreres og holdes kontrol med en række realkreditlignende institutioner osv. Det, man hverken med den ene eller den anden måde at gribe det an på rigtig kan få fat i, er den situation, hvor folk direkte låner mellem hinanden. De går jo også fri af enhver låneafgift her, hvis de betaler renten under bordet. For familielån, hvor der ingen rente er, bliver der selvfølgelig ikke nogen afgift. Der er alle muligheder for i person-til-person-forhold at undvige det indgreb, regeringen her foreslår. Det har vi da vist i øvrigt også haft lejlighed til kort at berøre i udvalget.

Endelig vil jeg sige til hr. Bernhard Baunsgaard, som åbenbart er let at overbevise, at jeg også havde indtryk af, at hr. Bernhard Baunsgaard i september, inden han forlod riget, var overbevist om, at der var mange muligheder her, men at den, regeringen valgte, i hvert fald var helt umulig.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det er jo næsten som at høre Egon Olsen: jeg har en plan! Fru Aase Olesen sagde: vi har en model, som virker. Ja, regeringen og Det Radikale Venstre har en model – en model, der virker fuldstændig tilfældigt. Boligindskudslån med kommunegaranti for lejerne bliver pålagt forbrugsrenteafgiften; vedvarende energi, der er optaget lån til, bliver pålagt forbrugsrenteafgiften; huslån, som ikke er sikret ved pant i fast ejendom eller sælgerpantebreve, bliver pålagt forbrugsrenteafgiften; hvis man har fulgt regeringens henstilling og sagt: vi vil have det her betalt hurtigt tilbage, og derfor er der en afviklingsperiode under 8 år, bliver man pålagt forbrugsrenteafgiften, uanset at det er til boligformål; kassekredit, som vi har fået belyst i udvalgsarbejdet også med deputationer, bliver pålagt forbrugsrenteafgiften, uanset at det er til boligformål.

Det mest positive, man måske kan sige om regeringens og Det Radikale Venstres for-

slag, er, at den 90-årige, som aldrig har haft mulighed for at lave en pensionsordning, nu får en historisk chance for at få en pensionskonto, som man kan få frigivet efter en årrekkes binding.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er til hr. Lykketoft, som siger, at Det Radikale Venstre ikke har været til stede under kvalificerede drøftelser i udvalgsarbejdet. Jeg vil gerne vide, hvornår Det Radikale Venstre ikke har været til stede, når der foregik kvalificerede drøftelser i udvalget. Jeg er opmærksom på, at jeg søndag aften kl. 11.45 måtte forlade udvalgsrådet, fordi vi skulle have en gruppedrøftelse, men ellers har Det Radikale Venstre faktisk været til stede. Jeg tror, det, hr. Lykketoft vil sige, er, at det er uacceptabelt, at man har sendt en suppleant ind, som ikke sædvanligvis sidder i skatte- og afgiftsudvalget, men så sig det direkte!

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Først til hr. Stavad. Spørgsmålet om lån til boligindskud vender vi tilbage til senere på dagen, det findes der en løsning på.

Men ellers var det, der kaldte mig herop, hr. Jes Lundes påpejning af, at for at få registreret alle låntagere skulle man også bare lige i en håndvending have ændret lidt ved liberaliseringsreglerne for kapitalbevægelser. Det er jo interessant, og det kunne så være interessant, om Socialdemokraterne også er med på det, for ellers er der jo et stort, stort hul i den ordning, Socialdemokratiet og SF foreslår, og så er det intet værd.

Endelig vil jeg sige om hr. Lykketofts påstand om, at familielån også går fri her, at det er noget sludder. Man opgør jo folks renteutgifter for 1987; dem er folk da interesserede i at få på selvangivelsen, og derfor er der da ikke noget, der går uden om selvangivelsen. Hvis man ikke har fradrag for sine renter, så er det klart, at man heller ikke får afgift.

Men den afgørende forskel mellem den model, Socialdemokratiet skitserer, og den her foreslåede er, at hvis man skulle finde långiveren på de private lån, så skulle man opgive långiveren på selvangivelsen.

Collet (KF):

Jeg har lidt svært ved at følge kritikken af udvalgsarbejdet. Jeg synes, at vi har haft et meget langvarigt udvalgsarbejde. Vi har sidet mange timer i udvalget, og vi har haft masser af samråd og deputationer, vi har diskuteret, vi har debatteret, og vi har analyseret. Jeg synes, at udvalgsarbejdet har været overordentlig grundigt. Det har da også givet anledning til nogle af de ændringsforslag, vi her i dag debatterer.

Et af de ændringsforslag, som vi i særlig grad glæder os over, er ændringsforslaget til L 5, hvor vi giver mulighed for at friholde investorer i visse skibe for afgift. Det falder smukt i tråd med regeringens værftspakke, og det vil helt afgjort styrke beskæftigelsen på værfterne.

Desuden glæder vi os over justitsministerens ændringsforslag til L 8 vedrørende omgængelsesmuligheder for kreditkøbssælgere, der kunne tænkes at overdrage kontrakter til tredjemand og dermed omgå bestemmelserne om, at man skal præstere en vis udbetaling.

Endelig er vi også glade for ændringsforslaget fra industriministeren til L 14, hvor den maksimale løbetid på rentefri lån nedsættes fra 3 måneder til løbende måned plus 30 dage.

De ændringsforslag, som af SF er stillet uden for betænkningen, kan vi ikke stemme for. Dog skal jeg gøre den bemærkning, at det under nr. 11 anførte ændringsforslag vil udgå af skattemæssig behandling og overgå til boligministeren, som, efter hvad jeg har fået oplyst, vil finde en løsning på dette problem.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil godt give hr. Collet ret i, at der var nogle punkter, hvor selve udvalgsbehandlingen kom til at spille en rolle for at få rettet nogle af de mest afgørende svagheder i forslaget. Jamen langtfra dem alle, og vilkårligheden består. Det var i øvrigt det samråd, der fandt sted, da der slet ikke var nogen repræsentanter, hverken medlemmer eller suppleanter, fra Det Radikale Venstre til stede i udvalget.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg har altså svært ved at forstå hr. Lykketofts indignation over udvalgsarbejdet i relation til L 5. Hvis Socialdemokratiet var så utilfreds med L 5, så mener jeg da, at det havde været interessant og rigtigt af Socialdemokratiet at lave nogle ændringsforslag for at forbedre det, men det savner vi fuldstændigt for L 5's vedkommende. Der er ikke stillet et eneste ændringsforslag fra Socialdemokratiet, så jeg har svært ved at forstå kritikken.

Fogh Rasmussen (V):

Venstre kan støtte alle de ændringsforslag, som er stillet af skatteministeren til de forslag, vi her har til behandling, hvorimod vi stemmer imod alle de øvrige ændringsforslag.

Jeg vil godt knytte nogle enkelte bemærkninger til de ændringsforslag, som ministeren har stillet vedrørende L 5. Under førstebehandlingen var der en debat om den såkaldte tilbagevirkende kraft i dette forslag om en renteaftgift på forbrugslån. Jeg afviste ved den lejlighed, at der kan tales om tilbagevirkende kraft, fordi renteaftgiften i realiteten blot har samme virkning, som en almindelig rentestigning ville have. En rentestigning ville også ramme gamle lån, og det ville ingen kalde tilbagevirkende kraft, så derfor er der ingenting om den snak.

Men man kan sige, at i det omfang nogle mener, at der skulle være tilbagevirkende kraft i forslaget om en renteaftgift, foreligger der nu i hvert fald to ændringsforslag, som kraftigt afsvækker det.

For det første indføres der en adgang til, at de afgiftspligtige i 1987 i stedet for at betale afgiften ind til statskassen skal betale den ind og binde den på en pensionsordning. Det giver et år mere til at omlægge sine gældsforhold. Dernæst er der af skatteministeren stillet ændringsforslag nr. 3 og 5, som medfører en lempelse af betingelserne for, at renter af lån optaget før 7. oktober 1986 kan blive afgiftsfri. Det ser på papiret ud som en lille ændring, men i realiteten er det et ændringsforslag, som skiller en meget stor part af de gamle lån ud af loven.

Så er der et ændringsforslag, som friholder visse renteudgifter vedrørende lån til anskaffelse af andelsbolig. Det er en tanke, som vi i

[Fogh Rasmussen]

Venstre hele tiden har været meget optaget af. Vi er glade for, at der nu er kommet et sådant ændringsforslag, og at det også følges op af boligministeren i de lovforslag, som vedrører boligministeren.

Der er et ændringsforslag fremsat af ministeren, som går ud på, at nettorenteudgifter vedrørende skibsvirksomhed, som er den skattepligtiges bierhverv, fragår ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget. Det løser også en række problemer, som er blevet rejst over for os under udvalgsarbejdet.

Endelig sker der med ændringsforslag nr. 6 og 7 en forhøjelse af bagatelgrænsen, som betyder, at de helt små beløb i afgift ikke skal opkræves, altså en administrativ forenkling.

Alle disse ændringsforslag kan vi støtte.

Så vil jeg blot sige yderligere, at når vi hører hr. Lykketoft agitere så kraftigt imod dette forslag, bliver det mere og mere interessant at få uddybet, hvad Socialdemokratiets alternativ er. Det fik vi under den runde, der var for lidt siden, uddybet, og det peger mere og mere i retning af, at det alternativ, som Socialdemokratiet har at pege på, er, at der skal ske en registrering af alle långivere. Sådanne har vi måttet forstå det. Det vil jo være en ordning, som vil medføre helt uanede muligheder for at unddrage sig et indgreb imod private forbrugslån.

Hr. Lykketoft og Socialdemokratiet har hånligt omtalt den opsparingsordning, som nu indbygges i forslaget om en renteaftgift, som en Storm P.-maskine, men den ordning er jo for intet at regne imod det maskineri, der ville blive sat i gang, hvis hr. Lykketofts og Socialdemokratiets alternativ blev bragt til udførelse, for hvilken Storm P.-maskine ville det ikke medføre, hvis man kunne unddrage sig et indgreb mod kreditgivning til privatforbrug ved at udføre ikke-registreret långivningsvirksomhed! For som allerede påpeget af fru Aase Olesen vil det alternativ, som hr. Lykketoft og Socialdemokratiet peger på, for at være dækkende betyde, at alle danskere i realiteten skal registreres.

Det har vi fået afvist fra Socialdemokratiets side, det vil det ikke betyde. Jamen hvis det ikke vil betyde det, så betyder det, at person-til-person-lån vil glide udenfor, og det vil selvfølgelig medføre en vældig tilskyndelse til at bygge en enorm Storm P.-maskine op af ikke-registreret långivning.

Vi kan allerede nu i horisonten se denne maskine tone frem, og derfor må vi sige, at der nok er megen sandhed i det, som hr. Lykketoft kom til at sige i sit første indlæg, nemlig at der findes ingen løsning uden et vist moment af vilkårlighed. Men det, vi i hvert tilfælde kan slå fast, er, at momentet af vilkårlighed i Socialdemokratiets forslag vil blive så voldsomt stort, at ordningen i bedste fald overhovedet ingen effekt vil få og i værste fald vil medføre betydelige skævheder imellem forskellige befolkningsgrupper.

Derfor må vi slå fast, at her er regeringen kommet med et forslag om et indgreb mod kreditgivningen til privat forbrug. Socialdemokratiet har i lange tider agiteret for, at et sådant indgreb var nødvendigt, men når vi så kommer til det tidspunkt, hvor der skal foretages noget, har Socialdemokratiet ikke noget bæredygtigt at pege på.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det er jo interessant grænsende til det latterlige, at også hr. Fogh Rasmussen synes, han skal lade være med at snakke om det forslag, der er til behandling, men i stedet for beskæftige sig med de påstande, man måske kan opfinde om et forslag, Socialdemokratiet ikke har stillet.

Der findes allerede i nuværende lovgivning, hr. Fogh Rasmussen, regler for, hvilke foretagender der må modtage indskud fra private. Det må alle personer ikke. Der findes meget stærke begrænsninger i praksis – det tror jeg hr. Fogh Rasmussen vil medgive mig – for, hvor mange private lån der bliver givet uden pant, og så snart man kommer til, at man skal have stemplet pantesikkerhed, så er de kontrolmekanismer, som er nødvendige for at administrere en anden løsning, faktisk allerede indeholdt i det, regeringen selv har foreslået. De samme sondringsproblemer er indeholdt i det forslag, vi har til behandling her i dag, L 6, hvor regeringen frejdigt mener, at endog stempelmyndigheden kan finde ud af, hvad det er for nogle lån, der skal gives på baggrund af ejerpantebreve. Alle de problemer, hr. Fogh Rasmussen rejser i forhold til alternative løsninger, er indeholdt i den løsning, regeringen og de Radikale lægger frem til diskussion her, men så er der

[Lykketoft]

altså lige præcis det problem oveni, at man retarderer, komplicerer, hasarderer den skattereform, vi har været enige om at gennemføre.

Så må jeg i øvrigt sige om spørgsmålet om familielån – det forstod fru Aase Olesen vist ikke lige før – at i familieforhold, hvor der ikke er modstridende interesser, kan man jo aftale lån med indeksering uden rente, man kan aftale helt rentefri lån, eller man kan have rentebetalinger, som slet ikke figurerer hverken på fradragssiden eller på indkomstsiden. I alle de tilfælde vil skattereformen være neutral, men når man lægger renteaftiften oveni, så er den ikke neutral længere.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KRF):

Hr. Fogh Rasmussen kunne gøre mig helt positiv over for forslaget.

Hr. Fogh Rasmussen sagde, at nu har man mulighed for i denne overgangsperiode at omlægge sine lån, og så vil jeg gerne lige have opskriften på, hvorledes jeg, hvis jeg ikke har mange penge, da skal omlægge mine lån, så jeg kan blive afgiftsfri af mine lån.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

En kort bemærkning i anledning af det, hr. Lykketoft bliver ved med at sige heroppefra. Hr. Lykketoft mente for et øjeblik siden, at jeg var imod netop de forslag, som nu gennemføres, og hr. Lykketoft mente, at jeg tidligere havde udtalt mig imod dem.

Nu kan jeg naturligvis ikke vide, hvad det er, der rumsterer rundt i hr. Lykketoft, for jeg forstår, at hr. Lykketoft har meget travlt med vindmøller og Storm P.-modeller og luftkasteller, men det, jeg har udtalt i september måned, var, at man burde forhøje stiftelsesafgiften på lån, og det bliver gennemført.

Jeg forstår ikke hr. Lykketofts bemærkninger, men det er der vel også mange andre der ikke gør.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Lykketoft bebrejder mig, at jeg interesserer mig så stærkt for et forslag, som Socialdemokratiet ikke har stillet. Jamen kan det undre? Når Socialdemokratiet nu så kraftigt

kritiserer det forslag, som regeringen er kommet med, er det så ikke naturligt at efterlyse, hvad Socialdemokratiet har at byde på til gengæld? Interessen for det fra vores side er så meget stærkere begrundet, som formanden for skatteudvalget, hr. Stavad, jo i dagspressen har været fremme med tanker om, hvad Socialdemokratiet vil stille i stedet, men vi har ikke set et forslag i Folketinget.

Hvorfor har Socialdemokratiet ikke stillet et forslag? Så kunne vi jo kommentere det på et grundlag, som hr. Lykketoft ville finde bedre, men nu er vi nødt til at kommentere det på det grundlag, der foreligger.

Lad mig så endelig sige til hr. Arne Bjerregaard, at hvis det er gået sådan, at hr. Arne Bjerregaard efter at have lyttet til mit indlæg er blevet endnu mere positiv over for regeringens forslag, så er det i hvert fald et godt eksempel på, at det ikke er spildt at holde taler her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hvis hr. Fogh Rasmussens interesse for Socialdemokratiets måde at gribe tingene an på dækker over, at regeringen og Det Radikale Venstre her i løbet af formiddagen har aftalt at tage pakken af bordet og åbne for forhandlinger med Socialdemokratiet, så vi kunne løse problemet også uden at genere skattereformen, synes jeg, det var en god tanke. Men så synes jeg, det var en tanke, man skulle have taget op væsentlig tidligere.

Men hvis det ikke er hr. Fogh Rasmussens tankegang, synes jeg, hr. Fogh Rasmussen skulle have brugt sine kræfter og fortsætte med at bruge dem i den udvalgsbehandling, der antagelig bliver mellem anden og tredje behandling, på i det mindste at få fjernet de helt utålelige skævheder og vilkårligheder, der er tilbage i det forslag, der er til debat, hvor selvstændige går fri, hvor selvstændige til privat forbrug kan belåne deres fulde værdistigning uden indgreb, hvor folk med fuldstændig samme dispositioner i to forskellige ejerboliger på grund af den formelle opsætning af kontrakten bliver ramt helt forskelligt – den ene kan komme af med afgift af et lån på 200.000 kr. til ombygning eller køb af boligen, den anden kan gå fri. Det synes jeg hr. Fogh Rasmussen skulle beskæftige sig med. Det ville være interessant.

[Lykketoft]

Det andet er rasende uinteressant, men jeg forstår godt hr. Fogh Rasmussens tilbøjelighed til at lade være med at beskæftige sig med det, der er denne dags reelle politiske problem.

Jes Lunde (SF):

SF markerede ved førstebehandlingen af disse lovforslag, at vi var enige i, at der var et væsentligt behov for at ændre regeringens økonomiske politik, så man kunne begynde at gøre noget ved betalingsbalancen og ved overforbruget her i landet. Den indstilling har vi stadig væk.

Vi har også været positive over for at overveje L 5 om nedsættelse af fradragsværdien på renter til forbrugslån som et led i en samlet løsning af betalingsbalanceproblemerne, og det er vi også fortsat.

Men jeg må så sige, at den måde, dette lovforslag er blevet behandlet på her i folketinget, har gjort det fuldstændig umuligt for os at rette op på den model, som regeringen har valgt at anvende.

Trods vores ønske om at gå konstruktivt ind i det, har det været sådan, at når SF har udarbejdet konstruktive ændringsforslag, som kunne rette op på de mange tilfældigheder og de mange urimeligheder i lovgivningen, så har vi først fået en meget sen reaktion på det fra Skatteministeriet. Faktisk var det sådan, at reaktionen fra Skattedepartementet på vores centrale forslag på området fik vi tre kvarter før der skulle afgives betænkning. Tre kvarter før der skulle afgives betænkning! Det er klart, at når man lancerer en sådan arbejdsstil over for den konstruktive opposition, så er det det samme som at sige: vi er ikke interesserede i ændringer.

Det samme mærkedes, da vi bad skatteministeren om at indhente forslag udefra fra nogle af de mange eksperter, som i aviserne har udtalt, at de kunne løse problemerne for os. Også her var svaret nedslående: skatteministeren havde ikke noget ønske om at indhente forslag udefra.

Jeg kan se i dag i dagbladet Børsen, at linjen er helt konsekvent, for her udtaler statsministeren: »Der bliver ikke rettet et komma, uanset hvor mange urimeligheder man kan komme med.« Det er selvfølgelig en konsekvent linje at have, men det er så

også en linje, der gør det inderlig uinteressant at råbe på alternativer fra oppositionen, når man overhovedet ikke er interesseret i at se alternativer, og når de alternativer, man ser, bliver kommenteret meget sent og dermed ikke kommer til at indgå i en reel behandling af lovstoffet.

Det synes vi fra SFs side er meget beklageligt. Vi er nemlig stadig væk principielt positive over for, at man bevæger sig ad de tankebaner, som regeringen har, men når man vil gøre det så kluntet, som man gør her, med så lidt sans for detaljen og med så mange urimeligheder, lægger man gift for at føre politik ad disse kanaler, og derfor må vi selvfølgelig til slut indstille det lovforslag, regeringen har lavet, til forkastelse.

De hovedproblemer, der er tilbage i denne lovgivning, er fortsat for det første vilkårligheden, hvormed hundredtusindvis af mennesker bliver ramt af denne lovgivning, selv om de har foretaget dispositioner, der til forveksling ligner dem, der ikke bliver ramt.

Der er desuden fortsat det problem, at lejere stilles ringere end ejere, der er fortsat det problem, at selvstændige erhvervsdrivende reelt holdes udenfor, fordi de kan belåne deres virksomhed uden at blive ramt af afgift, og endelig er der det problem i den måde, regeringen vil lovgive på, at man helt undtager de formuende, dem, der har en rørlig nettoformue. De kan jo være ligeglade med, at man lægger afgifter på forbrugslån, og de bliver ikke inddraget på nogen måde med hensyn til betaling i regeringens model.

Vi har fra SFs side prøvet at rette op på nogle af de urimeligheder, der er i lovforslaget, og vi har uden for betænkningen begrænset os til nogle mindre ting, som i hvert fald teknisk er overskuelige at lave på den korte tid, regeringen har villet give os til at lave disse ting. Det er dels ændringsforslag, som hjælper lejere ud af den forskelsbehandling, som lejere er udsat for i lovgivningen, dels ændringsforslag, som giver mulighed for at fritage renteudgifter vedrørende lån til erhvervelse af anparter i vedvarende energianlæg.

Endelig foreslår vi, at bagatelgrænsen sættes op fra de 25 kr. i lovforslaget til 200 kr., så vi fritager ca. 100.000 personer med meget små renteudgifter for at kværnes ind i disse modeller.

[Jes Lunde]

Vi skal selvfølgelig anbefale vores egne ændringsforslag, men sige, at selv om disse ændringsforslag bliver vedtaget, må vi samlet indstille lovforslaget til forkastelse, fordi det med den anvendte arbejdsform har været fuldstændig umuligt at få rettet op på den konstruktion, man har lavet.

Hvis de bemærkninger, fru Aase Olesen kom med under korte bemærkninger, var udtryk for et ønske om at få forsket noget mere i mulighederne for at gennemføre dette her på en alternativ måde på et senere tidspunkt ved at lave deponeringsordninger og kassebindingsregler osv., altså ved at gå til långiverkilden, så vil jeg sige, at vi i SF er meget interesserede.

Det er en debat, som vi før har søgt at lægge op til her i Folketinget, bl.a. ved en forespørgselsdebat, som vi tog initiativ til i november 1985. I forbindelse med forespørgselsdebatten, hvor vi også havde problemet med liberalisering af kapitalbevægelser oppe, stillede SF et dagsordensforslag til løsning af problemerne, men det fik desværre ikke radikal støtte.

Hvis der i debatten her i dag er signaler om, at det er noget, der kan ændres ved, er vi i SF meget parate til at lytte til disse signaler og tage sagen op igen snarest muligt.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal sige nogle få ord om lovforslag nr. L 14. Det er jo et af de mindre forslag i denne pakke, og det er et af de forslag, SF kan støtte. Vi kan stemme for såvel selve lovforslaget som ministerens ændringsforslag.

Lovforslagets behandling har imidlertid fået en lidt ejendommelig konsekvens, idet det hidtidige handelsmæssige udtryk »løbende måned plus 30 dage« nu er ændret til »løbende måned og efterfølgende måned«. Det er jo ikke nogen særlig vigtig ændring, men jeg synes alligevel, at de handlende, der nu er nødt til at ændre deres sproglige praksis, skal have en smule forklaring på, hvorfor de egentlig skal det.

Forhistorien er, at ministeren oprindeligt havde foreslået at forbyde rentefri kredit over 3 måneder, og som handelsorganisationerne gjorde opmærksom på, var det højst uhensigtsmæssigt, fordi det formodentlig ville medføre, at alle var nødt til at give 3 måneders rentefri kredit. Ministerens begrundelse

var, at American Express ikke i alle tilfælde kunne være sikker på at få en barregning hjem fra Bangkok i løbet af en kortere frist, og det var vi mange der ikke syntes var en seriøs begrundelse for at ændre danske handelsmønstre.

Det bragte SF så frem under førstebehandlingen og stillede også ændringsforslag om, at vi skrev »løbende måned plus 30 dage« i stedet for »3 måneder«, som alle handelsorganisationerne foreslog.

Det gav et problem for ministeren, da han endelig gav sig, fordi der ikke i en betænkning kunne stå et ændringsforslag stillet af SF med tilslutning fra ministeren.

Derfor var han nødt til at ændre sprogbrugen, og derfor skal alle handlende altså fremtidig bruge sprogbrugen »løbende måned og efterfølgende måned« i stedet for »løbende måned plus 30 dage«.

Aase Olesen (RV):

I aviserne i går kunne man se, at man har opfattet det forlig, der er indgået mellem regeringen og Det Radikale Venstre, som om Det Radikale Venstre nu havde måttet sluge kartoffelkuren og søbe suppen, og jeg ved ikke, hvad der stod.

Ingen melding kan vel overhovedet være mere forkert. Det Radikale Venstre har gentagne gange og senest under behandlingen af påskepakken direkte krævet af regeringen, at den greb ind over for lånefinansieret forbrug. Det samme gjorde Socialdemokratiet, og jeg vil gerne have lov til at citere hr. Svend Auken, der den 14. marts 1986, Folketingets forhandlinger sp. 8131, sagde, at Socialdemokratiet var parat til konstruktive drøftelser om en begrænsning af navnlig den voldsomme vækst i det lånefinansierede forbrug.

Senere hen sagde hr. Svend Auken – og det er i sp. 8165 – at der er »betydelig mere perspektiv i at tage fat på det lånefinansierede forbrug end eksempelvis i at forhøje moms«.

Det er så rigtigt, som det er sagt, og det gik vi naturligvis til forhandling med regeringen om ved påskepakketide; men da ville regeringen ikke høre. Havde den villet høre dengang, havde vi måske kunnet undgå det indgreb, vi har i dag.

Vi har altså hele tiden påpeget, at det var nødvendigt at gribe ind over for det oppuste-

[Aase Olesen]

de forbrug – det, at folk, når de har et eller andet beløb til rådighed til forbrug, så ikke nøjes med at forbruge præcis beløbet, men forbruger dets låneværdi.

Vi vidste godt, at det var meget vanskeligt at gribe ind over for lån. Der er to problemer, og det er meget tekniske, men helt afgørende problemer. Det ene er, at vi kun ønsker at gribe ind over for det private lånefinansierede forbrug, ikke erhvervslåne. Det andet, at vi har liberaliseret kapitalbevægelserne og derfor næsten altid løber ind i, at ligegyldigt hvordan vi vil regulere danske lånekilder, så ville lånestrømmen gå udenom og gå til udlandet. Enhver kan låne i udlandet, blot man er momsregistreret.

Herved har man også fået beskrevet problemerne for S og SF. Det er nemt for SF at komme med ændringsforslag, for de siger: vi kommer med ændringsforslag; det gør ikke noget, at beskatningen rammer erhvervslivet, så er man fri for at skille mellem private og erhvervslån. Det er det ene.

Og det andet, som vi hørte lige for lidt siden, er, at SF siger: jamen hvis der er noget i vejen med liberaliseringen af kapitalbevægelserne, må vi jo gøre noget ved det.

Det ønsker vi ikke, det ønsker regeringen ikke, og jeg har ikke fået svar på mit spørgsmål til hr. Lykketoft om, hvorvidt Socialdemokratiet ønsker det. Men jeg tror ikke, Socialdemokratiet ville ændre på disse regler, selv om man havde mulighed for det.

Dermed er konstruktionen med at begrænse lån ved at regulere og registrere långiveren et flop. Så er der simpelt hen et kæmpehul i det forslag, og det er selvfølgelig derfor, hr. Lykketoft ikke har beskæftiget sig mere med den ordning. Det er blevet til halvanden linje i en betænkning.

Men hvis der i den times tid, hvor Det Radikale Venstre altså holdt gruppemøde, har været åbenbart geniale løsninger fra Socialdemokratiet, beklager vi meget. Men vi har dog set en del til hinanden, så man kunne jo være kommet til os med forslaget, hvis det er det, vi er gået glip af.

Vi må altså konstatere, at vi har stået over for regeringens udspil, og at der ikke har været noget rimeligt eller realistisk alternativ, og vi meldte fra starten, at vi var enige i sigtet; det var faktisk det, vi havde bedt om allerede i marts og tidligere.

Vi var også samtidig klar over, at der ville være en vis vilkårlighed i sådan et indgreb – det er der ved enhver afgiftslov og enhver ændring af skattelove – og at der ville være en række tekniske problemer.

Jeg påpegede ved førstebehandlingen, at det var uacceptabelt, at lån til andelsboliger ville komme ind under afgiften. Det har vi fået rettet, og der er yderligere en rettelse på vej vedrørende lån til boligindskud, hvor man låner med kommunegaranti.

Vi ønskede at undersøge muligheden af, at folk, som har disponeret i tillid til gældende lov, kunne komme ind under en eller anden form for gældsafvikling, og det er strandet på sondringsproblemer og definitionsproblemer. Det kan ikke lade sig gøre, uden at der ville kunne spekuleres meget i det.

På samme måde har vi som bekendt beskæftiget os en masse med, om man kunne udelukke afgift af renter på gamle lån, dvs. lån optaget før den 7. oktober 1986, og det har vist sig teknisk at være umuligt.

Samtidig foreslog jeg ved førstebehandlingen i konsekvens af det, statsministeren havde sagt ved åbningsdebatten om, at denne kur ikke handlede om at få penge i statskassen, men om at fremme opsparing, da at konvertere renteaftgiften til en opsparing.

Vi havde – det skal ikke være nogen hemmelighed – meget gerne set en ordning, der var på mere end ét år. Det har regeringen ikke ønsket – med den argumentation, at man frygtede for effektiviteten i indgrebet. Vi har måttet acceptere det ene år.

Men jeg vil da godt sige til hr. Lykketoft, at hvis vi havde haft nogle flere stemmer med os i baglommen, kunne det godt være, at regeringen havde lyttet noget mere til os.

Der er jo en dag efter denne, også en valgdag. Jeg synes, der kan være god grund til overhovedet principielt at overveje det synspunkt, som ligger bag forslaget, som bestemt ikke er nogen fiks idé. Når man nemlig skal begrænse forbruget og samtidig fremme opsparingen, jamen så det da lige for, at den straf, man skal have for at have brugt for meget, passende kan bruges til lige præcis det, man ønsker at opnå, nemlig opsparing.

Jeg synes faktisk, at Socialdemokratiet skulle have ofret det lidt mere overvejelse i stedet for blot at gøre nar af et forslag. Vi havde som sagt meget gerne udstrakt den

[Aase Olesen]

ordning til flere år. Men vi er 10 mandater over for regeringens.

Hvis hr. Lykketoft havde interesseret sig for konstruktionen, kunne det jo være, at der var kommet mere ud af det. Men sagen er vel, når vi skal helt ind til benet, at en sådan konstruktion opfatter hr. Lykketoft som det rene kaos. Alternativet til, at folk selv skal bestemme over deres penge, selv finde ud af, om de nu har lyst til at betale afgiften til statskassen eller gå hen i deres bank, sparekasse eller forsikringselskab, er en stor forkromet løsning, som vi altid ser dem fra Socialdemokratiet: nemlig statskassen med en indbetalingsspalte i. Det er det, man forstår; hvis man begynder at sige, at folk selv kan bestemme, så er det kaos, så er det rod.

Her har vi at gøre med en ordning, hvor folk får deres årsopgørelse midt i 1988. Den er vedhæftet nogle indbetalingskort, så man kan indbetale sine restskatter, hvis man har sådan nogle, eller nogle udbetalingsbeløb, hvis man skal have penge tilbage. Så er der også et girokort på denne rentef afgift, og den kan man så betale inden for en bestemt frist, hvis man har lyst, og det gør de fleste nok, hvis det er ganske små beløb. Hvis det er bare lidt større beløb – jeg håber, at hr. Lykketoft lytter til dette »kaos« – kan det være, at folk ikke har ret megen lyst til at droppe det ned i statskassen; så har man altså mulighed for at gå hen i sin bank, sin sparekasse, sit forsikringselskab og indbetale til en ordning, som skal aftales med forsikringselskaberne og pengeinstitutterne.

Det er i ændringsforslaget overladt til ministeren at forhandle med institutionerne, og hvis det viser sig – og det vil hr. Lykketoft nok om lidt gå herop og sige – at det kan man ikke forestille sig at pensionskasser og banker og sparekasser vil, så kan vi jo blive nødt til at ende med den forkromede ordning og lave en eller anden form for ATP-kasse.

Men jeg nægter at tro på, at pengeinstitutterne ikke skulle være interesserede i disse 1,5 mia kr. Det kan jeg faktisk ikke rigtig forestille mig. Det skulle dog være underligt, om ikke der kunne gå lidt sport i at konkurrere om kunderne dér.

Men hvis folk synes, det er latterligt småt, og hvis hr. Lykketoft skal af med 51 kr., synes jeg såmænd, at han skal betale det ind sammen med sine øvrige giroindbetalinger

omkring den 1. september. Det bliver der bestemt ikke kaos i Danmark af. Staten bliver overhovedet ikke indblandet på anden måde, end at man skal se, om pengene er gået ind; det vil sige, at man skal checke, om pengene enten er gået i statskassen eller der er kommet en kvittering fra en af disse ordninger.

Det kan man godt kalde administrativt rod – men det har ikke noget som helst på sig – at folk selv skal bestemme, og det er nok dybest set det, der generer Socialdemokratiet mest.

Så vil jeg godt her ved andenbehandlingen slå nogle helt banale sandheder fast, fordi man i aviserne har set og også i diskussionerne her har fået en vis opfattelse af, hvad det her egentlig handler om. Der tales om, at man skal betale 20 pct. af sine lån. Det handler det altså ikke om. De 20 pct. er en afgift af nettorenteudgifterne og ikke mere. Det svarer til en stigning på udlånsrenten på ca. 4 pct. Det er lige så vigtigt at slå fast, at der ikke skal betales nogen afgift af renter, der betales i dette år, heller ikke frem til den 31. december. Afgiften vedrører alene renter, der bliver betalt i 1987.

Folk har altså mulighed for, hvis de synes, at dette er for dårligt, at se at komme af med den gæld, de har. Masser af mennesker, der har en mindre gæld – det er jo ikke engang hele gælden, det er kun nettogælden – kan altså få betalt sig ud af den i 1986 til begyndelsen af 1988, hvis de så ikke kommer over minimumsgrænsen.

Den samlede pakkes karakter er, som det er sagt, psykologisk eller kulturel, eller hvad man vil kalde det. Det handler om at få et par generationer til at tænke anderledes. De generationer, der er ældre end os, ved godt, at det kunne betale sig at spare, men de har i de sidste årtier oplevet, at de blev til grin. De har oplevet, at når de sparede op, kostede det dem penge; det var nærmest negativt at spare op. Det har hr. Lykketoft, ikke mindst inden han blev skatteminister, rejst rundt og fortalt meget om. Realrenten var negativ.

Folk har følt sig til grin, når de sparede op, men ikke desto mindre har de ældre generationer fortsat med at spare op. Og så har de set yngre generationer, der har haft den opfattelse, at man ikke kunne starte småt her i livet. Man skulle starte stort og forkromet med hus og hjem, fuldt møbleret, og carport

[Aase Olesen]

og bil i carporten. Det hele skulle være der, når man startede. Ikke noget med at starte efter evne, for man kunne jo låne sig til det, og skattesystemet belønnede det.

Nu får vi et skattesystem, som bestemt ikke belønner den slags gældsætning. Det bliver svært, tror jeg, at få folk til at indse, at nu spiller klaveret anderledes, men det vil gå op for folk – selv om det ikke er sket endnu – når skattereformen træder i kraft. Dette er yderligere en understregning af, at det er alvor. Det er en punktafgift på private lånerenter, og der skal selvfølgelig noget tid til, inden det går op for folk, at det er en god idé at undgå at finansiere sit private forbrug ved hjælp af lån.

Så har man kritiseret meget, at bagatelgrænsen for denne afgift kun er 50 kr. Det kan jeg godt forstå. Jeg synes også, at når man taler om en pensionsindbetaling, er et beløb på under 200 kr. noget lille. Derfor tror jeg også, de fleste, der får en sådan afgift, vil gå hen og droppe den i statskassen.

Men der er én ting, man slet ikke tænker på, og det er det, der har været argumentet for, at vi har accepteret en langt lavere bagatelgrænse. Det er, at en afgift på 50 kr. svarer til et lån på knap 2.500 kr. Skulle vi op på en afgift på 200 kr., så er vi oppe på et lånefinansieret forbrug på 8.000-9.000 kr.

Da dette er, om jeg så må sige, en psykologisk lov, ønsker vi ikke at give kontoordninger og andre, der opererer med og spekulerer i folks forbrug, det gode reklameslogan, at nu har regeringen og de Radikale altså givet mulighed for en afgiftsfri lånegrænse på 8.000-9.000 kr. Man kan sige, at der nok ikke er nogen, der stifter lån af den grund. Det er muligt, men virkningen vil i hvert fald være meget ubehagelig, hvis man anvender en sådan lånegrænse som et rent og skært reklameelement.

Det er grunden til, at jeg i hvert fald for mit vedkommende har sagt, at så må vi hellere tage det grin, der bliver omkring de 51 kr., for jeg tror godt, folk selv kan finde ud af at gå hen og lægge dem i statskassen, hvis ikke de gider gå i banken eller i forsikrings-selskabet med dem.

Til sidst er der ændringsforslagene. SF har stillet en række ændringsforslag, hvor som nævnt det første vil blive taget op, men blev flyttet over i en anden lovgivning, nemlig i boligministerens.

Om de øvrige ændringsforslag vil jeg sige, at de er meget beskedne i forhold til det, SF først havde tænkt sig. Det ændringsforslag, man fik analyseret, kunne ikke bruges – ikke blot fordi man fik det tre kvarter før betækningsafgivelsen. Jeg går ud fra, at hr. Jes Lunde kan bekræfte, at selv om man fik det sent, må man indrømme, at ændringsforslaget var uspiseligt. Hvis ikke det er tilfældet, vil jeg da opfordre hr. Jes Lunde til at fremsætte det som ændringsforslag mellem anden og tredje behandling, så vi kan få debatteret det.

Sagen er, som jeg indledte med at sige, at SF har ingen problemer med at beskatte erhvervslån. Det har alle andre her i Folketinget – måske undtagen VS. SF har åbenbart heller ingen problemer med at friholde de store spekulanter, der er kommet til i de senere år, og heller ingen problemer med at give erhvervsdrivende mulighed for så at sige at hamstre renteudgifter to gange. Det er det, der er problemet i SFs ændringsforslag, og derfor har SF ganske kløgtigt undladt at stille det, og det synes jeg da er i orden. Det har altså ikke noget at gøre med, tror jeg, at man fik forklaringen eller analysen tre kvarter før betækningsafgivelsen, hvilket selvfølgelig – det giver jeg ret i – er yderst betænkeligt.

Så sagde hr. Jes Lunde én ting mere, nemlig at der skulle være kommet nogle signaler fra Det Radikale Venstre om at interessere sig for at regulere ved lånekilden. Nej, signalerne var, at vi syntes, at Socialdemokratiet med halvanden linjes konstruktivt betækningsbidrag skyldte Folketinget en forklaring på, hvordan man ville gøre det. Vi er ikke interesserede, og det har vi sagt fra marts.

Jeg gentager mit spørgsmål til hr. Lykketoft: hvordan vil man, hvis man skal styre med regulering ved lånekilden, klare de udenlandske lånekilder? Jeg fik ikke noget svar i første omgang. Nu regner jeg med at få det.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Fru Aase Olesen leverede et gribende svar for, at lige præcis denne skat eller afgift kunne laves om til en pensionsordning, og sagde, at det var helt uforståeligt, at Socialdemokratiet ikke ville lade folk selv bestemme, hvad deres penge skulle bruges til.

[Lykketoft]

Det giver mig anledning til at spørge: er der ikke andre skatter og afgifter, Det Radikale Venstre kunne have lyst til at konvertere til pensionsordninger? Det må jo være konsekvensen af det synspunkt, at folk skal have lov til at bestemme lidt mere om, hvad deres penge skal bruges til. Så kunne vi lige så godt efter min mening have taget indkomstskatten eller momsens eller noget andet og have lavet det om til en pensionsordning. Det kunne jo give nogle ganske interessante resultater.

Jeg synes, at problemet med dette forslag er, at de store spekulanter, som fru Aase Olesen var så bekymret for at SF skulle komme til at fritage for afgift, nu får lov til at konvertere meget, meget store beløb i afgift – jeg havde nær sagt: det eneste virkelig sympatiske træk ved regeringens oprindelige udspil – til en pensionsordning. Man får ufattelig mange småbeløb ind, man får de gamle mennesker ind, også de 90-årige, hvis de ellers har noget gæld, og man får en ordning, som pengeinstitutterne klart siger at de ikke kan administrere. Man får en ordning, skatteministeren ikke har haft tid til at sætte op i paragraffer; derfor har han lavet en halv side med bemyndigelser til sig selv.

Og så får man i øvrigt en ordning, der i en række tilfælde vil betyde, at opsparingen går direkte ned. Vi har med skattereformen i enighed lavet en ordning, hvorefter mennesker selv kan skyde ind uden aftale med deres arbejdsgiver i en kapitalpensionsordning op til 25.000 kr. pr. år. Tror fru Aase Olesen ikke, at der er masser af dem, der nu vil lade være at indskyde det, de havde tænkt sig, og i stedet for tager deres låneafgift og skyder ind? Det er rasende interessant, når hele ideen med dette er, at man skulle øge opsparingen.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Også jeg skylder at kommentere pensionsmodellen. Man kan vel sige to ting om den: enten er det en model, der er udtænkt til at halvere en uretfærdighed. Hvis man mener, loven virker uretfærdigt, kan man halvere uretfærdigheden ved at indbetale på pensioner, og det er da et synspunkt. Den anden mulighed er, at man siger, at loven i virkeligheden virker retfærdigt. Man rammer dem,

man gerne vil ramme. Så må vi sige, at princippet i pensionsmodellen er, at de store syndere skal have nogle høje pensioner til sin tid.

Vi har svært ved at se logikken i det. Hverken det ene eller det andet synes vi er en tilfredsstillende måde at lovgive på, og derfor kan vi ikke stemme for det.

Jeg skal bekræfte, at SF ikke har stillet store ændringsforslag, som kan lappe hele modellen så meget sammen, at vi vil kunne stemme for den. Det skal vi selvfølgelig gerne påtage os en del af skylden for. Vi vil gerne begå den selvkritik, at hvis vi havde været mere geniale i de nattetimer, hvor man sad i skatteudvalget, så var det muligt, vi kunne have lavet noget konstruktivt, men vi var altså ikke tilstrækkelig geniale til at kunne gøre det. Det er jeg ked af. Måske skyldes det, at vi var lidt trætte efter at have rodet så meget med alle de tekniske problemer, der var i lovforslaget.

Men jeg synes stadig væk, at hovedskylden hviler på den måde, flertallet her i Folketinget agter at haste denne lovgivning igennem på. Hvis man havde villet bruge den nødvendige tid, hvis man ville have ladet skattedepartementet gå konstruktivt ind i det, hvis man havde lyttet til folk udefra, der havde ønsker om andre løsninger, så var det muligt, man kunne have lavet noget bedre end det her. Men det er klart, at under de vilkår, hvor dette er blevet gennemarbejdet, har der simpelt hen ikke været mulighed for at rette op på lovgivningen.

Desværre er jeg bekymret for, at det måske ligefrem er en stil i øjeblikket, man ønsker at køre, for det samme gør sig gældende med lovforslag nr. L 6 om stempelafgifter. Det er i virkeligheden på mange punkter såre fornuftigt: øgede stempelafgifter på en række udvidelser af forbruget – fint! Vi kan støtte det fra SFs side. Men samtidig er lovforslaget teknisk så dårligt udformet, at der er masser af huller i det, og det er blevet dokumenteret i skatteudvalget. Vi havde ærlig talt ventet nogle ændringsforslag fra skatteministeren til at løse problemerne, men der kom ingen. Derfor er vi også nødt til at stemme imod dette lovforslag, selv om vi i virkeligheden er enige i sigtet. Og det er, fordi regeringen efter vores mening i øjeblikket har en helt forkert arbejdsstil over for Folketinget.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Lad mig først lige gøre den bemærkning til hr. Lykketoft, at hvis man undlader at indbetale på en kapitalpension og bruger sin renteaftgift i stedet for, så stiger faktisk den skattepligtige indkomst, da der jo ikke er fradrag for indbetaling af renteaftgiftsbeløbet.

Men det var egentlig ikke det, der bragte mig herop. Det, der bragte mig herop, er et svar til hr. Lykketoft på hans indvendinger imod opsparingsordningen. Lad mig lige repetere – for det fortaber sig somme tider, synes jeg, i diskussionen – hvad sigtet med denne lovgivning er.

Det er at fremme opsparringen, at begrænse det lånefinansierede forbrug. Derfor er det en helt naturlig og fornuftig tankegang, at de mennesker, som har haft et stort lånefinansieret forbrug og derfor rammes af dette, får muligheden for at spare sig uden om afgifter ved at binde penge til pension. Det anser vi for et helt naturligt, velargumenteret, sammenhængende synspunkt.

Men det er klart nok – det er det i hvert fald blevet for os – at for en god socialdemokrat er det en »Storm P.-maskine« at forestille sig, at penge fra en afgift kan gå noget andet sted hen end i statskassen. Det går fuldstændig på tværs af socialdemokratisk tankegang, og derfor kommer hr. Lykketoft med det ejendommelige synspunkt, at fordi afgiftsbeløbet ikke går i statskassen, er det en Storm P.-maskine. Det har nøjagtig de samme forbrugsbegrænsende virkninger, men fy dog, at pengene ikke skal i statskassen!

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hr. Niels Helveg Petersen kan såmænd godt spare sig den sidste betragtning. Det er slet ikke det, der er mit synspunkt. Mit synspunkt ligger i denne sag meget nærmere hr. Jes Lundes.

Hvis man mener, det er en retfærdig afgift, man her har opfundet i fællesskab med regeringen, hvorfor skal folk så ikke betale den? Hvorfor skal de have lov til at lade være og at indbetale det, de havde tænkt sig, til deres kapitalpension i stedet for? Er det egentlig ikke lidt pjattet?

I øvrigt synes jeg, at hr. Jes Lunde ikke – det var egentlig derfor, jeg bad om en kort

bemærkning – i dette tilfælde behøvede at begå selvkritik. Vel, SFs ændringsforslag var måske ikke perfekt. Det kan vi heller ikke forvente at oppositionsændringsforslag er i forhold til de hensigter, man har, hvis man skal sidde og flikke dem sammen uden et administrationsapparat og i en sen natstunde.

Men uanset alle de hykleriske borgerlige appeller om at se noget alternativ har det været fuldstændig ligegyldigt, om SF og Socialdemokratiet kom med ændringsforslag, for den politiske afklaring foregik et helt andet sted. Den politiske afklaring er sket nu. Statsministeren siger til Børsen, at der ikke er et komma, der kan rettes, og han truer Kristeligt Folkeparti med valg, og jeg ved ikke, hvad man hører. Hvad skal vi andre så prøve at udvikle alle vores talenter for?

Det er rent hykleri fra de Radikales side at stå og appellere til Socialdemokratiet. Hvis de Radikale ville have haft Socialdemokratiet med i de her forhandlinger – hvad der havde været god grund til allerede på grund af de virkninger, det har på skattereformen – kunne de Radikale have gjort et stykke arbejde for det. Det har Det Radikale Venstre ikke gjort.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne kommentere de to sidste indlæg fra hr. Lykketoft.

For det første spurgte hr. Lykketoft, om vi så ikke syntes, der var andre skatter, folk kunne få lov til at beholde til pensionsformål. Ikke for øjeblikket. Vi mener, at indkomstskatterne skal finansiere en række offentlige opgaver, og det er slet ikke det, dette handler om. Vi har statsministerens ord for, at man ikke med dette indgreb sigter på at få flere penge i statskassen, og derfor fik vi ideen om at bruge pengene til folks egen opsparing.

Endelig spurgte hr. Lykketoft, om jeg ikke tror, at den samlede planlagte pensionsindbetaling eller -opsparing vil blive reduceret. Næh, den bliver ikke reduceret, den bliver nok lige så stor. Men til gengæld stiger indtægterne af indkomstskatten, for de penge, der ikke bliver indbetalt under de normale vilkår, vil i meget høj grad blive beskattet med 68 pct., så statskassen får altså sin del alligevel.

[Aase Olesen]

Så siger hr. Lykketoft: hvis man nu mener, at dette er en retfærdig afgift, hvorfor skal denne retfærdige afgift så ikke gå i statskassen? Ja men det er just det, der er problemet. Vi synes ikke, at den er retfærdig, og det er der ingen afgifter der er. Hvornår har hr. Lykketoft eller andre skatteministre opfundet en retfærdig afgift? Jeg har siddet længe i skatte- og afgiftsudvalget og hørt på mange erhvervsdrivende og forbrugere, og hvad ved jeg, der har klaget over punktafgifter, over moms og over alle mulige andre mærkværdigheder, vi har fundet på i tidens løb. Der er ingen retfærdighed i skattepolitik. Det skulle hr. Lykketoft være den første til at vide.

Man klandrer SF for, at de har en smule selvkritik. Jeg minder om hr. Svend Aukens tale ved åbningsdebatten, hvor han sagde, at det klædte politikere at udøve en vis selvkritik. Det har vi desværre ikke set meget af hos socialdemokraterne.

Op endelig klynkeriet om, at forhandlingerne foregår andetsteds. Ja, det har de sandelig også gjort i årevis med socialdemokratiske regeringer. Der er intet nyt under solen.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg tror aldrig vi har sagt, at man ikke skulle føre forhandlinger i ministerierne. Det, der er nyt og interessant, er, at da denne regering kom til, sagde den, at det alt sammen skulle foregå i folketingssalen.

Det, jeg talte om, var i øvrigt slet ikke, hvor forhandlingerne skulle foregå. Det var, at det måske havde været nyttigt, om Det Radikale Venstre, når man er så interesseret i at få at vide, hvad Socialdemokratiet mener, havde gjort noget for at inddrage Socialdemokratiet i forhandlingerne.

Jeg ville spørge om noget, når vi snakker retfærdighed omkring afgiften. Lad mig så konkretisere det, fru Aase Olesen, til, at det er en positiv virkning af regeringens forslag, at man måske af vanvare, måske fordi man ikke kunne overskue konsekvenserne, faktisk er kommet til at ramme nogle tusinde stor-spekulanter temmelig effektivt ved det her indgreb. Den del af det har vi hele tiden sagt var positiv. En mand, der har lånt 2 mill. kr. hos en vekselerer til at spekulere i kursgevinsten på aktier eller investeringsbeviser, vil

blive ramt af afgiften med 50.000 kr. Det synes jeg er charmerende. Der er ikke så mange af dem, det kan ikke legitimere afgiftens rod i øvrigt, men det er da en positiv virkning, når man nu vil lave dette. Hvorfor skal han nu lige pludselig have lov til at lave det om til en pensionsordning? Hvorfor har de Radikale ikke været så præcise, at de har sørget for, at der var et loft for, hvor meget de, der bliver ramt med rette, kunne få i rabat? Det synes jeg da godt Det Radikale Venstre i det mindste kunne have sørget for.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Først henvisningen til, hvad regeringen sagde, da den kom til: at forhandlingerne skulle foregå i salen. Jeg synes egentlig, at man skal tilgive regeringen en sådan uoverlagt bemærkning. Den har jo ikke prøvet at være regering før, så den ved ikke, hvordan det gik. Men alle vi, der har været støttepartier og været i regeringer før, ved jo godt, at det er noget pjat; sådan foregår tingene ikke i virkeligheden. Der er ikke spor ønske om at holde nogen udenfor.

Socialdemokratiet har vidst i månedsvi, at vi ønskede at være med til et eller andet indgreb over for lånefinansieret forbrug. Der har ikke været antydning af forslag fra Socialdemokratiet.

Så siger hr. Lykketoft, at han synes ikke, at spekulanten, der måske har – var det en afgift eller var det udgifter på 100.000, lad os bare sige, at det var en afgift på 100.000, ikke skulle have lov til at slippe. Det er jo kun det første år. Men under alle omstændigheder skal han jo nu betale skat af de 25.000 kr., han skulle have indbetalt til en pensionsordning. De 68 pct. af de penge går jo lige præcis i statskassen, så det beroliger forhåbentlig hr. Lykketoft.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg synes nu, når man snakker om udvalgsarbejdet, at det, som er det egentlige problem, er, at det ikke foregik gennem den mere åbne form for arbejde, som er udvalgsarbejdet, men at det i stedet for er sunket fuldstændig tilbage til den form for korridorpolitik, når den er værst, som regeringen fak-

[Albrechtsen]

tisk proklamerede at man ville forsøge at undgå.

Fru Aase Olesen burde ikke gøre sig til talsmand for, at det netop er den form for korridorpolitik, som fremover skal være den rådende. Det synes jeg er yderligere et meget beklageligt resultat af alle de beklageligheder, der i øvrigt er med denne kur.

Det bringer mig videre til et andet punkt, for vi er ikke som SF positive over for tankegangen i dette indgreb over for forbrugslåne. Vi har af denne debat klart lært, at det, der er alternativet, er en regulær rentefradragsreform, som er fuldstændig anderledes i tankegangen end dette makværk. Det kan kun gennemføres efter et valg, hvor SF og Socialdemokratiet og VS får flertal.

Jeg har bemærket, at SF har fremført i den her debat og også i går eftermiddags udtrykket »konstruktiv opposition«. Jeg synes, man skulle forlade det udtryk. Det skaber uklarhed og forvirring, hvor der burde være klarhed i tingene. Der er ingen, der bryder sig om at blive kaldt ukonstruktiv, det er jo godt at være konstruktiv, men alligevel vil jeg sige, at det er et forkert udtryk at føre ind i denne debat om kartoffelkuren.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg vil godt gøre et par bemærkninger om proceduren. Jeg tror, vi alle sammen må erkende, at det dér med, at alt skal foregå i folketingssalen, som statsministeren lagde op til ved regeringens tiltræden, selvfølgelig ikke kan lade sig gøre, nøgternt vurderet.

Omvendt mener jeg, at der er sket en ændring både i forhold til tidligere regeringer og i forhold til denne regerings første par år i og med, at man lægger forslagene frem i salen uden at have forhandlet dem på forhånd med sit parlamentariske flertal. Derfor har vi både denne gang og de to foregående gange, hvor vi har haft store indgreb, siddet i Folketingets skatte- og afgiftsudvalg og holdt møder og gennearbejdet forslagene samtidig med, at der er foregået meget lange forhandlinger i Statsministeriet, som i sidste øjeblik har betydet voldsomme ændringer i de lovforslag, så at Folketinget, udvalget, pludselig har stået med et helt andet lovforslag.

Jeg mener, at man har antastet Folketingets værdighed med den procedure. Det synes

jeg vi alle sammen skal være fornuftigt optaget af. Jeg synes, at vi skal love hinanden, at vi prøver at finde procedurer, vi kan være bekendt over for hinanden og over for offentligheden. Jeg havde håbet, at statsministeren havde været her, så han måske kunne give et sådant tilsagn. Jeg tror ikke, vi i Folketinget kan være tjent med, jeg tror ikke, befolkningen kan være tjent med, at man følger den procedure, som har været gældende under disse forhandlinger og under de senest foregåede forhandlinger. Derfor håber jeg, at vi får en anden procedure i fremtiden. Man føler sig lidt til grin i udvalget med den måde, tingene foregår på.

Formanden:

Vi nærmer os afslutningen på de korte bemærkninger i denne runde.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I anledning af det, skatteudvalgets formand, hr. Stavvad, udtalte om det, der er sket ikke alene under denne behandling af forslagene – som jeg jo af gode grunde ikke kan have fulgt – men også tidligere, må jeg nu sige, at jeg jo har lidt større erfaring i udvalgsarbejdet, ikke mindst under socialdemokratiske skatteministre. Jeg kan garantere for, at det værste, jeg har oplevet, har været under socialdemokratiske ministre, men derfor kan man da godt håbe, at det bliver forbedret.

Min anden korte bemærkning er til hr. Lykketoft. Hvorfor skal et menneske, spurgte hr. Lykketoft, der har lånt en masse penge og derfor skal betale, jeg tror, der blev sagt 50.000 kr. i afgift, have muligheden for at sætte dem ind og spare dem op i stedet for? Han burde indbetale dem til statskassen. Et sådant spørgsmål kan kun stilles, hvis man netop har den indstilling, hr. Niels Helveg Petersen nævnte før. Pengene befinder sig efter socialdemokratisk opfattelse kun godt ét sted, nemlig i statskassen.

Og hvad er formålet med at kræve disse 50.000 kr. indbetalt enten bundet i en bank eller sparekasse eller i statskassen? Formålet er at begrænse forbruget, og det nås ad begge veje.

Tilbage står efter hr. Lykketofts spørgsmål helt klart, at socialdemokraterne har den op-

[Bernhard Baunsgaard]

fattelse, at penge befinder sig kun godt i statskassen. Det er bare kedeligt, der er så store huller i den.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg er ked af det, hvis hr. Albrechtsen har følt sig uklar her til morgen på grund af SFs måde at lave oppositionspolitik på.

Den måde, vi opfatter denne lovgivning på, er først og fremmest, at de borgerlige partier er i skred i øjeblikket. Principper, og hvad der er, som de borgerlige havde for nogle år siden, har de brudt med ved at begynde at interessere sig for det lånefinansierede forbrug. Vi ser det som regeringens erkendelse af, at dens egen økonomiske politik er brudt sammen. Det synes vi er interessant, og det synes vi også fortjener, at vi kigger på lovgivningen.

Det er klart, at regeringen har lagt nogle modeller frem, som er uacceptable, og derfor vil vi stemme imod til sidst. Men SFs politik vil stedse være at søge mest mulig indflydelse konkret, og derfor stiller vi, på trods af at lovforslaget samlet er urimeligt og vi samlet vil stemme imod det, konkrete ændringsforslag i dag, som forbedrer lejernes situation, som forbedrer mulighederne for at investere i vedvarende energi, osv., og håber på deres vedtagelse i dag.

Vi er interesserede i at få tingene igennem, også selv om det er detaljer, selv om det ikke ændrer vores generelle modvilje mod denne regering, som vi gerne ser væltet snarest muligt. Men det ændrer ikke, at vores måde at føre oppositionspolitik på er at gøre det konstruktivt, at søge mest mulig indflydelse også med den sammensætning, dette Folketing har.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jo, men hr. Jes Lunde, problemet er, at den borgerlige regering ikke er i skred på sine synspunkter, og derfor er kuren grundlæggende asocial, gennemgribende asocialt udarbejdet og udformet og udtænkt. Det er såvel sigtet som virkningen, og det skal man ikke sprede tågeslør omkring med begrebet »konstruktiv«. Det er ikke vores opgave som opposition i forhold til sådanne forslag at

sidde og file og arbejde med forkludrede borgerlige udspil. Så kan jeg bedre lide den socialdemokratiske linje, som jeg vil kalde uforsonlig opposition over for disse forslag. Det er uforsonlig opposition, denne regering skal have.

Kofod-Svendsen (KRF):

Efter at have hørt de mange indlæg af teknisk art og denne åbne dialog mellem SF og VS om, hvad der ligger i »konstruktiv« og »uforsonlig« osv., føler jeg anledning til at få fat i hovedsigtet med det, vi drøfter.

Hvad er det? At det skal blive mindre fordelagtigt at låne til privatforbrug. Det er det, sagen handler om med de forslag, vi har til debat i dag. Jeg mener, at regeringen har lagt nogle konstruktive forslag frem, som virkelig satser på, at det skal være mere fordelagtigt at spare op inden forbruget, frem for at man forbruger og forbruger og låner og prøver på at slippe for at sikre sig, at man har styr på sin økonomi. Vi har haft en forbrugsmentalitet, som vi prøver på at gøre op med. Det er det, der er hovedsigtet, og det er rigtigt, og derfor kan vi tilslutte os forslagene, også de ændringsforslag, skatteministeren har stillet. Der er især ét forslag, jeg vil udtrykke stor tilfredshed med. Det er, at andelsboligen nu bliver ligestillet med de øvrige ejerboliger. Det synes jeg er en vældig god forbedring af de rigtige forslag, der er fremsat.

Ove Jensen (FP):

Debatten her ved andenbehandlingen har foreløbig formet sig som et verbalt slagsmål mellem Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. Så vidt jeg har kunnet se på de tilstedeværende ministres ansigtsudtryk – og i øvrigt også de tilstedeværende medlemmer af regeringspartierne – har de været ganske godt tilfredse med den udvikling, debatten har haft, og det er der vel ikke noget at sige til.

Først kommer regeringen med en afgiftspakke, som det jo reelt er. Så får man vedtaget med de radikale stemmer, og så får man oven i handelen ganske gratis kløften mellem Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre yderligere uddybet. Man kan næsten ikke forlange mere af regeringspartierne; så jeg forstår godt de tilfredse ansigtsudtryk, de

[Ove Jensen]

forskellige ministre sidder med. Det er helt forståeligt.

De ændringsforslag, der er stillet her til anden behandling, ændrer ikke lovforslagene på afgørende vis. Hele den forestilling, Det Radikale Venstre har opført her i de sidste dage, har ikke haft nogen reel betydning, måske bortset fra det figenblad, Det Radikale Venstre har fået med hensyn til, at renteskatten for 1987 nu kan indsættes på en pensionskonto. Svagheden ved dette ændringsforslag er naturligvis, at det kun er for 1987, skatteyderne har denne mulighed, og derfor er forslaget ikke meget værd. Fremskridtspartiet vil dog stemme for ændringsforslaget, da det trods alt er bedre end ingenting.

Fremskridtspartiet vil i øvrigt stemme for samtlige de ændringsforslag, der er stillet i betænkningen til nr. L 5, og vi vil ligeledes stemme for de fleste af SFs ændringsforslag uden for betænkningen. Det eneste, vi ikke vil stemme for af SFs forslag, er ændringsforslag nr. 13 om renteudgifter vedrørende lån til erhvervelse af andeager i vedvarende energianlæg; ellers vil vi stemme for de øvrige ændringsforslag fra SF.

Men ændringsforslagene vil som nævnt ikke ændre lovforslagene på afgørende vis. Der bliver stadig væk lovgivet med tilbagevirkende kraft. Der bliver stadig væk taget hul på en begyndende afvikling af rentefradragets retten.

Udviklingen har klargjort, at forslagene på flere områder er endnu værre, end de fleste vel havde forestillet sig, da man læste dem igennem første gang. Det er f.eks. blevet klargjort under den foreløbige behandling, at for en køber af en almindelig bil med en udsalgspris på 200.000 kr. bliver udgiften forhøjet med over 17.000 kr., og det er en meget alvorlig sag for de mennesker, for hvem bilen er et nødvendigt redskab, for at de kan passe deres arbejde. Det er især en alvorlig sag i de tyndtbefolkede områder, hvor de offentlige transportmidler ikke er udbygget.

Nu har vi jo fået en ny minister for offentlige arbejder, som netop kommer fra et tyndtbefolket område. Det kunne være interessant at høre, hvad den nye minister for offentlige arbejder mener om det, at udviklingen nu skal sættes yderligere i stå i de tyndtbefolkede områder.

Vi har også fået konstateret, at der er mange vilkårligheder og mange uretfærdighe-

der i disse forslag. Som der er gjort opmærksom på i betænkningen, vil der foregå en helt urimelig behandling af de mange mindre erhvervsdrivende, der driver deres forretning fra en blandet ejendom, som nu bliver ramt af den forhøjede stempelafgift, selv om erhvervsjendomme og udlejningsejendomme og ubebyggede grunde ellers udtrykkeligt er fritaget for den forhøjede stempelafgift. Det er en helt oplagt uretfærdighed, de mange mindre erhvervsdrivende her bliver udsat for.

Jeg kunne for øvrigt godt tænke mig at stille et spørgsmål til ministeren vedrørende de erhvervsvirksomheder, som drives fra lejede lokaler. Hvordan er de stillet, når de skal optage lån til modernisering eller forbedring af de lokaler, de har lejet? De har jo ikke nogen mulighed for at stille sikkerhed i fast ejendom. Så vidt jeg kan se, skal alle de personer, der driver deres virksomhed fra en lejet ejendom, betale renteskat af det lån, de må optage for at kunne drive deres virksomhed, for at kunne forbedre deres virksomhed. Det kan da vel ikke være meningen, at man på grund af hastværk med lovgivningen laver sådan noget?

Jeg mener altså, at der er i hvert fald to helt konkrete områder – dem, der driver deres virksomhed fra en blandet ejendom, og dem, der driver deres virksomhed i lejede lokaler – ministeren bør se alvorligt på.

Jeg vil godt sige om den kritik, der har været af udvalgsarbejdet, og som ensidigt er rettet mod Det Radikale Venstre, at den synes jeg ikke er helt retfærdig. Det Radikale Venstre har haft to medlemmer i udvalget, men regeringspartierne har haft en stribe af medlemmer til at sidde i skatte- og afgiftsudvalget.

Jeg er enig i, at det har været en farce at sidde i udvalget og ikke vide, hvad det var, man skulle behandle, og så tilmed en søndag aften. Men det må vel være klart, at hele striben af udvalgsmedlemmer fra regeringspartierne har været klar over, hvad det var, Folketingets skatte- og afgiftsudvalg skulle tage stilling til. De har dog trods alt haft betydelig mere arbejdskraft til rådighed, haft flere personer at rokere rundt med.

Jeg synes altså, at det er en urimelig og ensidig kritik, der er rettet mod Det Radikale Venstre. Jeg mener nok, der kan være grund til at kritisere det udvalgsarbejde, der er foregået, men den væsentligste skyld må dog

[Ove Jensen]

trods alt ligge hos de mange udvalgsmedlemmer fra regeringspartierne.

Formanden:

På givnen foranledning skal jeg oplyse, at der bliver en times pause i mødet fra ca. kl. 12 til ca. kl. 13.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hr. Ove Jensen var i sit indlæg inde på de problemer, der er med fordyrelsen af bilkørsel for folk, der har langt til arbejde.

I den anledning sad jeg og undrede mig over, at Centrum-Demokraternes ordfører åbenbart ikke ønsker at udnytte sin taletid. Jeg er nødt til at spørge fru Bente Juncker – nu forlader Centrum-Demokraternes ordfører oven i købet salen . . . (*Bente Juncker*: Nej!). Jeg bliver nødt til at spørge fru Bente Juncker, hvordan CDs folketingsgruppe egentlig forholder sig til et forslag, der for en ganske almindelig middelklassebil til 150.000 kr. vil betyde en forhøjelse af udgifterne i løbet af en 3-årig afdragsperiode på 400 kr. om måneden eller noget, der svarer til en stigning i prisen på 13.770 kr.

Har hr. Erhard Jakobsen fået forelagt disse oplysninger fra udvalgsarbejdet, og hvad var hans reaktion? Må vi ikke godt høre om det, for det er interessant i forhold til en mærkesag, som ikke mindst Centrum-Demokraterne har brugt megen tid på i Folketingets debatter gennem årene. Nu har man altså fået friholdt benzinen for reguleringer i energipakken til gengæld for at acceptere noget, der svarer til en halv snes procents fordyrelse af nykøb af biler.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Nu snakker hr. Lykketoft ikke, mens jeg svarer, vel? Jeg kan kun sige, at jeg også har bemærket de oplysninger, som har været givet i skatte- og afgiftsudvalget, og jeg kan sige, at det har været forelagt min partiformand og min gruppe, men hvad der foregår på vores gruppemøder, står jeg altså ikke og fortæller herfra.

Det korte af det lange er, at det er stempeleafgiften, der klodser med de 4 pct., og

den anden halvdel, om jeg så må sige, af stigningen er selve renteafgiften.

Vi har valgt at stemme for det. Vi mener ikke, at der var nogen begrundelse for, at en enkelt del af forbruget, nemlig bilerne, skulle tages ud af helheden. Det kunne vist heller ikke lade sig gøre. Der er stort set ikke andet at sige til det end de oplysninger, der er kommet på bilaget, og som jeg går ud fra er korrekte, og det må vi så stå ved.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Sidste gang vi her i salen havde denne diskussion med fru Bente Juncker, drejede det sig jo om forhøjelse af benzinafgifterne. Da gjorde Centrum-Demokraterne sig til talsmænd for det synspunkt, at det ikke gjorde så meget, at benzinafgifterne steg, for det betød mindre for dem, der havde et lille transportbehov. Det, man især skulle lægge vægt på, var, at folk dog i det mindste havde mulighed for at få en bil, og når man ikke kunne gavne alle bilister, så måtte man især se på dem med et lille transportbehov. Ergo betød det altså mindre dengang, at benzinafgifterne steg. Det afgørende var, at det ikke blev vanskeligere at få en bil.

Nu sker der altså det, at bilpriserne stiger, som hr. Lykketoft har været inde på, f.eks. med 13.770 kr. for en bil, der ellers har en kontantpris på 150.000 kr. Derfor vil jeg gerne spørge fru Bente Juncker, hvordan det synspunkt, som hun nu fremfører, egentlig hænger sammen med det, som Centrum-Demokraterne fremførte sidste gang, hvor det var dem med det lille transportbehov, som man i særlig grad ville tilgodese.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg ville være helt sikker på, at Centrum-Demokraterne ved, hvad de gør, inden vi når frem til en endelig afgørelse i denne sag. Centrum-Demokraterne har altså fuldstændig opgivet deres egen politik, Centrum-Demokraterne har kapituleret uden overhovedet at få nogen som helst krav gennemført. Centrum-Demokraterne accepterer, at en bil, der koster 75.000 kr., fordyres med ca. 7.000 kr., eller at en lidt bedre mellemklassebil, som vi har fået eksempel på – og det er skattemini-

[Stavad]

sterens beregninger i skatte- og afgiftsudvalget, jeg henviser til – til 150.000 kr. stiger med 13.770 kr. eller 382 kr. om måneden. Centrum-Demokraterne har accepteret, at lejligheden for et nybygget hus stiger med 19 pct., og hvis det er et ældre hus, hvori der kommer nye ejerskiftelån, er vi oppe på over 20 pct.

Centrum-Demokraterne accepterer altså, at det ikke skal være for menigmand at køre i bil; så må vi jo finde ud af, hvad vi gør ved stakler, der nu er nødt til at have en bil for at passe deres arbejde. Centrum-Demokraterne accepterer, at det ikke skal være for almindelige mennesker at købe deres eget parcelhus, samtidig med at Centrum-Demokraterne accepterer, at der heller ikke skal bygges flere lejerboliger. Hvor skal menneskenes børn bo?

Albrechtsen (VS):

Kartoffelsuppen er ikke blevet mindre uspiselig som følge af Det Radikale Venstres indsats, tværtimod: med forslaget om pensionsopsparingen er det hele blevet endnu en lille tand værre, end det allerede var i forvejen fra regeringens side. Det er jo ikke lykkedes Det Radikale Venstre at gøre noget afgørende ved de enorme skævheder, som var fra starten i regeringsindgrebet, først og fremmest når det drejer sig om forbrugslånsindgrebet. De Radikale har heller ikke ønsket det; f.eks. er det tilsyneladende slet ikke indgået i De Radikales overvejelser på forhånd, hvordan man skulle bedre lejernes stilling i forhold til dette her. Nu fik vi at vide, at der muligvis ville komme en justering senere på dagen, kunne jeg forstå, med hensyn til beboerindskudslån, og det er da altid noget, at man kommer på bedre tanker bagefter, men jeg synes, det viser noget om Det Radikale Venstres grundlæggende tankegang, at man ikke af sig selv fører det krav frem som det første, men at man først bagefter finder ud af, at det vist ikke var så heldigt. Det viser noget om, at det i hvert fald ikke er lejernes vilkår, som ligger Det Radikale Venstre på sinde.

Over for det står også, at det er erkendt gennem udvalgets arbejde, at de selvstændige stort set får fuldstændig frit spil til fortsat lånefinansieret forbrugsudvidelse. Det er jo først og fremmest de selvstændige, som i de

senere år har haft den store forbrugsfremgang, og det er altså også dem, der gennem dette indgrebs skævheder skal sikres, at de kan fortsætte med at have en lånefinansieret forbrugsudvidelse.

Det er den samlede begrundelse for, at vi vælger den linje over for dette her, at vi siger, at vi ikke alene er modstandere af den praktiske udformning, men at vi også er modstandere af hele det asociale sigte, som ligger i det, og som Det Radikale Venstre altså har underkastet sig.

Vi er naturligvis indstillet på at stemme for de ændringsforslag, som SF har stillet. De mildner forslagens virkninger noget, men som jeg allerede tidligere har været inde på i debatten, fører det os ikke over til at acceptere en linje, som skulle kaldes konstruktiv opposition. Vi må stå fast på, at der over for denne regering kun gælder én forsvarlig linje, og det er den uforsonlige opposition.

Fru Aase Olesen efterlyste endnu en gang i dag et klart alternativ fra oppositionens side. Jeg synes, at det, jo længere debatten går, bliver des mere indlysende klart for alle, der følger den, at den eneste forsvarlige måde at gribe ind over for forbrugslånene på og det eneste, der virkelig vender den tunge ende opad, er at gå i gang med en egentlig og retfærdig rentefradragsreform med en rimelig afviklingstakt for rentefradrag på boliglånene, således at ingen bliver drevet fra hus og hjem, og med en øjeblikkelig afskaffelse af rentefradrag på de nye lån, hvad enten det er til det ene eller til det andet formål.

Noget sådant ville have de positive virkninger over for forbrugslån, at det drev renten ned, og det ville have den særdeles positive sociale virkning, at det ramte dér, hvor det skulle, og det ville skabe baggrund for, at vi kunne finansiere den sociale genopretning. Det er alternativet, og det har et helt andet sigte end det sigte, som Det Radikale Venstre og regeringen har haft med det, der foreligger.

Jeg vil slutte med en lidt uddybende bemærkning om denne her Storm P.-maskine, som vist hr. Lykketoft har døbt den. Jeg er fuldstændig enig med hr. Lykketoft i, at det er et Storm P.-agtigt arrangement, men derudover er det efter vores opfattelse et skadeligt og farligt arrangement at komme ind på, for det, der er brug for, er en solidarisk pensionsreform, en pensionsreform, der bygger

[Albrechtsen]

på, at det ikke skal være tilfældigheder med hensyn til, hvordan man har kunnet spare op privat eller via en Storm P.-maskine til sine ældre dage. Det skal ikke være sådan, at pensionen er noget, som man skal sikre sig gennem den slags arrangementer. Det skal heller ikke være sådan, at pensionen er noget, man skal sikre sig gennem private pensionsopsparingsordninger eller pensionskassarrangementer. Det skal være sådan, at pensionen hviler på en høj, solid folkepension.

Hvordan skal det gå, hvis man bliver ved med at lade de private pensionsordninger udvide sig, og hvis man yderligere kobler den her slags arrangementer på? Det kan åbne for, at man gentager Storm P.-maskinen i større udgave næste gang, man skal lave et indgreb; regeringen har jo ved flere lejligheder peget på, at den ser positivt på tanken om tvungne pensionsopsparingsarrangementer for hele arbejdsmarkedet. Vi er på den måde fremme ved det punkt, hvor man ødelægger det solidariske princip i det danske pensionssystem, som var og skal være, at det er folkepensionen, der er det grundlæggende, og som skal være tanken om lighed i alderdommen og ikke om øget skævhed, ikke om videreførelse af de uligheder, som i forvejen findes blandt de erhvervsaktive.

Det, der er det virkelig dramatiske og lidt uhyggelige ved det radikale forslag, som man har fået ind, er, at man bygger på denne skævhedsfilosofi, på denne tankegang om et usolidarisk pensionssystem til erstatning for den grundlæggende gode og solide ordning, man fik gennemført med folkepensionen i sin tid. Det er det virkelig store problem, der er kommet ind i forbindelse med den senest bearbejdede udgave af kartoffelsuppen.

Men der er et yderligere argument, som jeg synes man burde have tænkt på. Jeg kan mindes fra tidligere diskussioner om f.eks. bilafgifterne, at man sagde, provenuet fra bilafgifterne skulle gå til bilistformål, til veje eller sådan noget. Nu har man introduceret det princip, at renteaftgiftspenge af en eller anden uransagelig grund skal gå til pensionsformål, og det er en fuldstændig forkvaklet form for princip at føre ind i det offentlige budgetvæsen. Det er ikke sådan, at bilafgiftspenge skal gå til veje, og det er ikke sådan, at afgifter på renter af forbrugslån skal øremærkes til pensionsformål, og hvad man el-

lers kunne finde på at binde forskellige ting sammen med. Det synes jeg også er noget principielt forkasteligt ved den måde, man har grebet det an på, ud over alt det tilfældige osv., som allerede hr. Lykketoft var inde på.

Jeg synes, den samlede suppe er blevet værre, ikke bedre, af det, der er sket, og vores modstand imod den er endnu mere uforsonlig i dag, end den var fra starten.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik til dagsordenens punkt 17, som var:

17) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 48

1) Til *justitsministeren* af:

Poul Nielson (S):

»Betyder det statslige byggestop, at opførelsen af den nye politigård i Fredericia endnu en gang bliver udskudt?«

Skriftlig begrundelse

Opførelsen af en ny politigård i Fredericia har gentagne gange været udskudt i forbindelse med mere eller mindre panikagtige spareindgreb. Nu er der atter skabt usikkerhed, hvor man ellers havde set frem til endelig at komme i gang med byggeriet i begyndelsen af 1987. Politiet er spredt på en række forskellige adresser i byen, og ikke mindst på baggrund af de opgaver, der er tillagt politiet i tilfælde af eventuelle miljøkatastrofer, virker det uforståeligt, at dette byggeri pr. definition – fordi det er offentligt – skulle være mindre samfundsgavnligt end f.eks. de mange bankbyggerier, der ellers har præget udviklingen i byen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Poul Nielson mener, at der er et stærkt behov for en ny politigård i Fredericia. Heri har hr. Poul Nielson ganske ret; jeg mener også, at Fredericia politis fysiske rammer bør forbedres ved opførelse af en ny politigård. Det var også baggrunden for, at jeg i maj 1985 søgte og fik finansudvalgets tilslutning til at fortsætte projekteringen og senere igangsætte opførelsen af en ny politigård, sådan at politiets utilstrækkelige og uhensigtsmæssige lokale- og pladsforhold i delvis lejede lokaler kunne bringes til ophør.

Jeg kan oplyse, at projekteringen netop er afsluttet med udarbejdelsen af et hovedprojekt, som for tiden er til høring hos politiet. Når høringsfasen er afsluttet – formentlig i november måned i år – vil eventuelle bemærkninger til hovedprojektet blive vurderet af justitsministeriets teknikere med henblik på eventuel indarbejdelse i udbudsmaterialet og efter eventuel forhandling med politiet.

Om det statslige byggestop på dette tidspunkt i sig selv vil være til hinder for igangsætningen af selve byggeriet i forhold til den foreliggende tidsplan, vil naturligvis afhænge af, hvor længe det vil være nødvendigt at opretholde dette byggestop, idet jeg naturligvis kan bekræfte, at også Fredericia politigård er omfattet af byggestoppet. Vi kan jo håbe på, at dette byggestop ikke skal vare så længe, men hidtil har byggestoppet altså ikke været til hinder for en videreførelse af projektet i Fredericia, og jeg regner fortsat med, at byggeriet kan påbegyndes næste år.

Poul Nielson (S):

Svaret fra justitsministeren er desværre ikke af en sådan karakter, at jeg synes, det er tilfredsstillende.

Byggestoppet i statens egen sektor er jo statens eget ansvar. Derfor burde det også være muligt at komme med et klarere svar på, om denne selvskabte problemstilling får eller ikke får indflydelse på en hurtig gennemførelse af den foreliggende byggesag. Jeg forstod på justitsministeren, at han er enig i nødvendigheden af en hurtig gennemførelse af dette byggeri i Fredericia, og jeg vil derfor spørge – for at præcisere det – om justitsministeren – byggestop eller ej – kan sige, at denne sag under alle omstændigheder skal have lov at køre så hurtigt som muligt.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Poul Nielson ved jo meget godt som tidligere regeringsmedlem, at et byggestop må være altomfattende, og at man ikke kan begynde at tage enkelte projekter ud og sige: så kan vi godt køre dem alligevel.

Det, jeg har sagt, er, at jeg ikke kan se, at byggestoppet hidtil har hindret noget som helst på grund af den projektering og de undersøgelser osv., som jeg omtalte.

Jeg mener også, der er håb om, at byggestoppet ikke varer længere, end at det ikke vil få indflydelse på byggeriet i Fredericia. Klarere kan jeg ikke sige det, for det er da givet, at byggestoppet også omfatter et byggeri af denne art, men det afgørende er jo, om byggestoppet så kommer til at genere opførelsen af politigården – det har det ikke gjort hidtil, og jeg håber, det heller ikke vil komme til det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 36**2) Til justitsministeren af:****Margrete Auken (SF):**

»Mener ministeren, at det er en juridisk korrekt fremgangsmåde og i overensstemmelse med havmiljøloven, at Danmark tilslutter sig et juridisk ikke-bindende sæt retningslinjer for dumpning af havbundsmateriale i Oslokommissionen – og eventuelt i Londonkonventionen ved mødet den 13.–17. oktober 1986 – når disse retningslinjer kan medføre, at der vil blive udstedt tilladelser til dumpning af havbundsmateriale indeholdende større mængder og koncentrationer end spormængder (trace amounts, ringe mængder, ubetydelige forureningsstoffer m.m.) af liste 1-stoffer, på trods af at havmiljøloven samt relevante internationale konventioner indeholder bestemmelser om, at dette er forbudt, og vil eventuelle danske tilladelser til dumpning af havbundsmateriale indeholdende mere end spormængder også fremover være ulovlige efter havmiljøloven, hvis Danmark har tilsluttet sig de ovenfor nævnte retningslinjer?«

Skriftlig begrundelse

[Margrete Auken]

Der ønskes en juridisk vurdering af problemstillingen.

Med folketingets vedtagelse af havmiljøloven er der for visse paragraffers vedkommende tale om en overførelse af London- og Oslokonventionens bestemmelser til dansk lovgivning. London- og Oslokonventionen er ratificeret af Danmark og er således juridisk bindende.

Miljøministeren har i besvarelsen af spørgsmål nr. S 1355 den 2. juli 1986 over for spørgeren bekræftet, at »de nye retningslinjer under visse forhold åbner mulighed for, at der kan dumpes mere end spormængder af såkaldte liste 1-stoffer«.

Dumpning af havbundsmateriale indeholdende liste 1-stoffer i mere end spormængder er ifølge havmiljølovens § 28 forbudt.

Det forekommer på den baggrund besynderligt, hvis den danske delegation har juridisk belæg for at tilslutte sig ikke-bindende retningslinjer, der er i uoverensstemmelse med havmiljøloven.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil først lige beklage, at spørgsmålet er blevet så langt, men det var i respekt for Folketingets regler, at det måtte blive sådan.

Dernæst vil jeg sige, at behovet for en juridisk vurdering af denne sag ikke er blevet mindre, efter at kontorchefen fra Miljøstyrelsens Havkontor, Filip Facius, i weekendens Information sagde, at man allerede ved mødet i Oslokommissionen i sommer havde betænkeligheder, fordi den bestemmelse, som man var ved at vedtage dér, er på kanten af konventionens tekst. I samme artikel i Information kan man læse, at den amerikanske miljøstyrelse mener, at tilsvarende retningslinjer, som altså i denne uge bliver behandlet på mødet i Londonkonventionen, er i modstrid med konventionens tekst.

Rent bortset fra, at det politisk er uacceptabelt, at Danmark tilslutter sig retningslinjer, der fører til flere og giftigere dumpninger, er der altså også et behov for, at vi får afklaret det juridiske grundlag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Fru Margrete Aukens spørgsmål er jo ret vidtgående både i formen og i indholdet, og jeg kan ikke her i spørgetiden tage stilling til

alt det, fru Margrete Auken ønsker oplyst vedrørende den juridiske stilling.

I henhold til grundlovens § 19, stk. 1, er det som bekendt regeringen, der handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Der er således intet til hinder for, at regeringen deltager i udarbejdelsen og vedtagelsen af retningslinjer for dumpning sammen med de øvrige stater, der har ratificeret Oslokonventionen. Til gengæld følger det også af vores statsretlige system, at de regler, som de danske miljømyndigheder skal rette sig efter, når det drejer sig om tilladelser til dumpning af havbundsmateriale, er havmiljøloven. Hvis havmiljøloven forbyder dumpning under visse betingelser, kan dumpningen ikke tillades, selv om nogle nye internationale regler måtte give staten mulighed for at tillade dumpning.

Endvidere spørger fru Margrete Auken, om det vil ændre adgangen til at foretage dumpning på dansk område, at Danmark har tilsluttet sig disse ikke-bindende regler. Som fru Margrete Auken ved, er de gældende konventioner og regler meget omfattende, og det er derfor ikke muligt for mig på nuværende tidspunkt at besvare spørgsmålet tilfredsstillende. Jeg er imidlertid villig til, såfremt fru Margrete Auken ønsker det, at lade Justitsministeriet udarbejde et notat, som jeg i så fald vil tilsende Folketingets miljøudvalg.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil sige tak for ministerens svar; jeg skal nok dele mit spørgsmål op i to næste gang, så vi får lidt bedre tid.

Jeg kan i øvrigt oplyse ministeren om, at der, siden jeg stillede spørgsmålet, er sket nogle ting. Det er således ikke længere blot USA, der er klar over, at den er gal ifølge konventionens tekst, også Norge og Vesttyskland er blevet opmærksom på, at de havde småslumret lidt under mødet i Oslokommissionen, og har nu støttet USA i, at sagen ikke kom til behandling.

Denne sag er altså gået godt i første runde, men det vil alligevel være meget gavnligt at få afklaret, om de bestemmelser, der ligger i den danske lovgivning, er bindende, og om man har lov til at svække en konventions tekst i modstrid med den danske lovgivning, sådan at vi fremover kan være helt sikre på, at det ikke kan ske.

[Margrete Auken]

Men i første runde er jeg glad for ministerens svar og kan altså til ministerens glæde og opmuntring sige, at man ligesom vi åbenbart også er vågnet i både Norge og Vesttyskland, sådan at de gode miljørigtige regler stadig væk er gældende i Londonkonventionens tekst.

Jeg håber også, at ministeren sammen med sin kollega miljøministeren vil tilskynde til, at man tager sagen op, sådan at man får repareret sit uheld i Oslokommissionen. Jeg mener ikke, man skal henrette folk for at sove ved et møde, men måske nok for bagefter at prøve at retfærdiggøre slummerens forseelser. Jeg håber, man sammen med Vesttyskland og Norge også kan få rettet Oslokonventionens tekst, så den igen kommer i overensstemmelse med dansk lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 37

3) Til miljøministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren oplyse, om der på Londonkonventionsmødet den 13.-17. oktober 1986 vil blive fremlagt forslag om ændring af konventionens tekst eller bilag, og vil ministeren love, at Danmark i givet fald vil modsætte sig forslag, der forringer Londonkonventionens tekst og bilag yderligere i forhold til den danske havmiljølov, ved at kræve en afstemning, så i hvert fald en konsensusbeslutning afværges?«

Skriftlig begrundelse

Ændring af Londonkonventionens tekst og bilag kan ske enten uden afstemning (konsensus) eller med $\frac{2}{3}$ flertal, når afstemning begæres. Afstemning skal holdes, blot et enkelt medlemsland kræver det.

Fiskeriministerens har oplyst over for miljø- og planlægningsudvalget, at Danmark sammen med de øvrige nordiske lande vil fremlægge en erklæring om, at dumpning er en uacceptabel bortskaffelsesmetode, på Londonkonventionsmødet den 13.-17. oktober. På den baggrund bliver det helt uacceptabelt, hvis den danske delegation samtidig accepterer forringelser af Londonkonventionen i forhold til den danske havmiljølov.

Organosilikoner findes for øjeblikket på havmiljølovens sorte liste og på Londonkonventionens grå liste. På mødet den 13.-17. oktober vil der blive fremlagt forslag om helt at fjerne organosilikoner fra Londonkonventionens lister.

Denne betydelige forringelse i forhold til den danske havmiljølov vil betyde, at der lettere kan dumpes organosilikoner. Danmark bør efter spørgerens opfattelse arbejde aktivt for, at der ikke åbnes for yderligere dumpning af stoffer, som i dag findes på de sorte eller grå lister. Dette kan bedst gøres ved at kræve afstemning, stemme nej og - i tilfælde af at der opnås $\frac{2}{3}$ flertal for forslaget - tage afstand fra beslutningen ved at anvende konventionens § 15, stk. 2, for at markere, at Danmark ikke vil forringe havmiljøloven tilsvarende.

Margrete Auken (SF):

Igennem de senere år har fire af de nordiske lande - i reglen på dansk foranledning - taget en række gode initiativer under møder om den internationale havmiljøkonvention. Jeg tænker specielt på det arbejde, vi har i gang med at forhindre havbundsdeponering af højradoaktivt affald og at stoppe dumpningerne af lav- og mellemradioaktivt affald. Men det er klart, at dette arbejde vil blive gevaldigt svækket, hvis det viser sig, at vi på det igangværende møde, hvor jeg ved der er forslag om at fjerne disse organosilikoner - jeg ville gerne have kunnet præsentere en, men de har så lange navne, at det ville være forfærdelig at stå og sige dem - er i gang med at fjerne dem, skønt de jo altså er liste 1-stoffer hos os og liste 2-stoffer i LDC. Derfor håber jeg meget, at vi fra dansk side fører en konsekvent politik på dette punkt, og at vi i hvert fald fra vores side ikke på nogen måde medvirker til, at det kan lykkes at få fjernet organosilikonerne fra listerne.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

På Londonkonventionens møde om dumpning, som spørgeren jo oplyste finder sted i denne uge, er der forslag fremme om at foretage følgende ændringer af konventionens bilag:

For det første fjernelse af organiske silikoneforbindelser fra konventionens Annex II. For det andet indføjeelse af ny paragraf i An-

[Miljøministeren]

nex III til konventionen, og ordlyden af denne paragraf er:

»En kontraherende part skal ved udstedelsen af en dumpningstilladelse tage i betragtning, om der er tilvejebragt den relevante og tilstrækkelige videnskabelige viden med hensyn til karakteristik og sammensætning af det materiale, som skal dumpes, med henblik på at vurdere dets påvirkning af livet i havet og af den menneskelige sundhed.«

Sidstnævnte ændring er en stramning af konventionen, og Danmark kan derfor støtte denne ændring.

Vedrørende den førstnævnte ændring har jeg allerede givet den danske delegation til mødet instruks om at arbejde for at bibeholde den nuværende placering af organiske silikoneforbindelser på Annex II i konventionen og med uændret formulering.

Efter Miljøstyrelsens bedømmelse er det sandsynligt, at forslaget om fjernelse af organiske silikoneforbindelser fra listerne bliver vedtaget. Såfremt dette skulle ske, har jeg derfor pålagt delegationen, at den fremhæver det danske forbehold samt gør opmærksom på, at vi ikke nationalt vil ændre vores lovgivning – ud fra det synspunkt, at al dumpning skal ophøre.

Uden at gå i detaljer kan jeg oplyse, at Danmark ikke behøver at kræve afstemning på mødet om de foreslåede ændringer af bilagene, da en afstemning vil være nødvendig for at afgøre, om der er et flertal på $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende.

Margrete Auken (SF):

Det sidste er vist ikke helt rigtigt, for da det gik galt på Oslokonventionsmødet, var det en konsensusbeslutning – det var derfor, jeg brugte udtrykket, at man sov – som gjorde, at det kom igennem, og jeg mener, at reglerne er de samme i Londonkonventionen, altså at det kan foregå ved en konsensus, dvs. uden afstemning.

Men jeg forstår ministeren sådan, at der vil blive krævet afstemning, og at Danmark i givet fald vil stemme imod. Det vil jeg gerne sige endda rigtig mange tak for. Jeg håber, at det også fremover bliver den ordre, der kommer, så vi ikke skal opleve disse konsensusbeslutninger, som altså i hvert fald kan lade sig gøre i Oslokonventionen, og som jeg også mener er skik i Londonkonventionen. Jeg

håber, at denne tydelige reservation kan komme så klart til udtryk, at vi igen kan arbejde med sagen. Det er jo godt at være et land, der laver positive reservationer, og ikke, som vi kender det fra hvalkommissionen, negative reservationer.

Hvad den anden sag angår, som ministeren nævner, kan jeg ikke her svare på, om det er en forbedring. Umiddelbart lyder det, som om det var en forlængelse af den kedelige situation, der indtraf for et år siden på et Oslokonventionsmøde, hvor man skulle bevise, at miljøet ikke tog skade af et stof, og det er jo, når det gælder dumpninger, vanvittigt svært at bevise. Men da jeg ikke kan høre nu her, om det er rigtigt, vil jeg bede ministeren lige undersøge, om det skred, der skete på Oslokonventionens møde, i virkeligheden ligger bag denne sag, sådan at bevisbyrden flyttes over på miljøet. Jeg håber, det ikke er tilfældet, for hvis det er det, er jeg ikke enig med ministeren i, at der er tale om en stramning, tværtimod.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg kan sige til spørgeren, at vi vurderer det som en stramning, men jeg skal efterkomme ønsket om at få denne vurdering frem.

Samtidig skal jeg oplyse, at de kontraherende parter på det møde, der nu finder sted, skal give deres principielle støtte til vedtagelse af de foreslåede ændringer, og dermed er vi i virkeligheden inde i en afstemningsprocedure.

Margrete Auken (SF):

Jeg takker meget for ministerens løfte om at undersøge denne sag en gang til. Jeg kan tilføje, at det altså først og fremmest er for Oslokonventionens vedkommende jeg håber at vi ikke fremover oplever konsensusbeslutninger om noget, Danmark faktisk er imod.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 58

4) Til *fiskeriministeren* af:

Gade (SF):

»Er ministeren enig med Dansk Fiskeriforenings formand, når han i Jyllands-Posten den 9. oktober udtaler, at der med hensyn til

[Gade]

begrænsning af landbrugets overgødsning ikke er tilstrækkelige regler?»

Skriftlig begrundelse

Spørgeren henviser til Jyllands-Posten den 9. oktober 1986.

Gade (SF):

Siden jeg stillede spørgsmålet, har vi i miljøudvalget fået tilsendt Dansk Fiskeriforenings egen formulering af deres synspunkt vedrørende det nødvendige i at gøre noget mere ved forureningen fra landbruget. Dansk Fiskeriforening skriver, at Landbrugsministeriets og landbrugsorganisationernes henvisning til godt landmandskab og information som løsningsmodeller er urealistisk; landbruget må pålægges restriktioner og kontrol som alle andre erhverv. Mit spørgsmål til ministeren er: er fiskeriministeren enig heri?

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Når Dansk Fiskeriforenings formand er citeret for at udtale, at der ikke er tilstrækkelige regler med hensyn til begrænsning af landbrugets overgødsning, hænger det sammen med det tilfælde af iltsvind, som for nylig er konstateret i den sydlige del af Kattegat.

Jeg vil indledningsvis understrege, at regeringen helt klart finder, at forureningen i vore kystnære områder og i de indre danske farvande giver anledning til stor bekymring. Miljøministeren og jeg selv har ved adskillige lejligheder både i EFs Ministerråd og under nordiske ministermøder stærkt påpeget nødvendigheden af, at der gribes ind i tide, således at vi ikke kommer i en situation, der kan være vanskelig og tidkrævende at rette op. I de internationale fora har jeg mødt fuld forståelse for disse synspunkter.

Jeg er enig med Dansk Fiskeriforenings formand i, at det er urimeligt, at fiskeriets eksistensgrundlag: et rent og fiskerigt hav, sættes på spil. Alle har et ansvar for forureningen og for, at forureningen bliver bekæmpet. Det gælder erhvervsvirksomheder, landbrug og husholdninger, og det gælder de amtskommuner og kommuner, som skal sørge for, at rensningsanlæggene fungerer effektivt.

Iltsvind er ikke noget nyt fænomen; det har man kendt længe. Uheldige sammentræf

mellem vind- og vejrforhold har altid kunnet bevirke iltsvind, navnlig i fjerde og søer. Det, der er nyt, er, at det forekommer så ofte, som det gør, og at det dækker større og større arealer, også i de mere åbne farvande. Årsagen hertil kender vi udmærket: iltsvind skyldes, at der tilledes flere næringsstoffer, end vandmiljøet kan omsætte på en naturlig måde. Det gælder navnlig kvælstof, men også fosfor. Kvælstoffet kommer dels fra byerne, dels fra landbruget, fosfor udledes i det væsentlige i byspildevand. Derfor har regeringen også sat ind over for disse forureningskilder. I tilknytning til den såkaldte Fornærsrapport, som blev udarbejdet her i sommer, er det besluttet, at Miljøstyrelsen skal vurdere, om de kommunale udbygningsplaner for spildevandsanlæg er gode nok. Den vurdering skal være klar i år.

I øvrigt vil jeg henviser til den vedtagne NPO-handlingsplan, som i forbindelse med det, der finder sted i landbruget og forskningen, vil kunne afsløre en ny viden, som gør det påkrævet med yderligere indgreb.

Gade (SF):

Jeg vil gerne takke for svaret, men ikke for dets indhold. Jeg synes, at ministeren her forsøger at sige, at han er enig med Dansk Fiskeriforenings formand, men samtidig får sagt, at der ikke skal ske noget yderligere over for landbruget. Ja men netop Dansk Fiskeriforening har i en henvendelse til Folketingets miljøudvalg sagt, at der skal ske noget ekstra over for landbruget; landbruget må pålægges restriktioner og kontrol som andre erhverv, skriver de. Her prøver ministeren så at få det til at se ud, som om han har den rette miljøbevidsthed. Jeg kan høre, at den politik, som fiskeriministeren her forsvare, er præcis den samme som den, landbrugsministeren – lidt skarpere – skriver, denne gang også til miljøudvalget, nemlig: vi er nu inde i en fase, hvor det er vigtigt at afvente resultaterne af de mange initiativer, der er iværksat, i de kommende år, før der gribes yderligere ind.

Jeg må spørge fiskeriministeren, om det virkelig kan være rigtigt, at der ikke skal gribes yderligere ind over for landbrugets forurening, når ministeren samtidig siger, at kvælstof er den vigtigste grund til de forureningsproblemer, vi har set i Kattegat. Det er

[Gade]

uforståeligt for mig, at en erhvervsminister ikke vil varetage erhvervets interesser fuldt ud.

Leif Hermann (SF):

Jeg har også undret mig lidt over fiskeriministerens svar, fordi det jo udelukkende siger noget om, at der er enighed i regeringen om, at der faktisk ikke skal foretages ret meget. Jeg vil derfor spørge fiskeriministeren: hvilken tidshorisont har fiskeriministeren for, om jeg så må sige, at se konkrete forbedringer i fiskerimiljøet på basis af en afventning af NPO-indsatserne, på basis af en afventning af vurderingen af spildevandsanalyserne fra Miljøstyrelsen?

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Regeringen er af den opfattelse, at man med den vedtagne NPO-handlingsplan vil opnå en væsentlig reduktion i landbrugets tilførsel af kvælstof til havet og de ferske vande. Det er meget vigtigt, at der på dette område også gøres en målrettet forskningsindsats. Løsninger er i høj grad afhængige af, om vi kan rådgive de producerende virksomheder effektivt i retning af bedre og mere miljøvenlige produktionsteknikker. Jeg ved, at Miljøministeriet og Landbrugsministeriet har et tæt samarbejde om NPO-spørgsmålet, og at forskningen allerede er sat i gang. Såfremt denne forskning afslører ny viden, som gør yderligere indgreb påkrævet, vil regeringen naturligvis ikke tøve hermed; dertil er både de miljømæssige og de fiskerimæssige interesser for vigtige.

Men jeg vil gerne trække op, hvilke konkrete initiativer jeg mener der skal tages af hensyn til dansk fiskeri, når vi ser på den forurening, der foregår af vore farvande.

Der er nu tale om, at Miljøstyrelsen indhenter oplysninger om forureningstilstanden i de danske farvande. Disse oplysninger har man inden årets udgang. På den baggrund skal det vurderes, om de kommunale udbygningsplaner for spildevandsanlæg er gode nok. Miljøministeren vil nu afholde et møde med kommuner og amtskommuner, altså tilsynsmyndighederne, på hvilket møde man vil drøfte, hvorledes man kan få tilstrækkelig gode og effektive rensningsforanstaltninger.

Miljøministeren har også her i formiddags i miljøudvalget sagt, at han er åben over for

at tage recipientkvalitetsplanerne over for amterne op til drøftelse. Endelig har Landbokommissionen netop fremlagt en betænkning, af hvilken det fremgår, at man er klar til at begrænse udledningen af kvælstof ganske væsentligt.

Det er en række helt konkrete tiltag, der stort set alle sammen iværksættes nu.

Gade (SF):

Der er ikke megen handling i det, der bliver ridset op, men der er dog antydning af handling, hvad angår de kommunale udledninger. Men netop over for landbruget er der ikke skygge af handling i det, der bliver sagt her, og jeg får det indtryk, at fiskeriministeren har pantsat sin miljøbevidsthed hos landboforeningerne, for det er jo i virkeligheden det, der ligger bag, når man henviser netop til Landbokommissionens betragtninger. Kunstgødning er ikke med her, og jeg vil derfor spørge fiskeriministeren, om det heller aldrig har gjort eller eventuelt i fremtiden vil gøre indtryk på fiskeriministeren, at ud over at den ene af fiskeriforeningerne mener, at kunstgødning skal med i billedet her, mener også formanden for miljøudvalget i Fyns Amt, partifælle til fiskeriministeren, at vi er nødt til effektivt at gribe ind for at begrænse forbruget af kunstgødning. Det er, som Fiskeriforeningens formand så smukt siger det, nødvendigt med restriktioner og kontrol som for alle andre erhverv, og som fiskeriforeningsformand ved han jo, at hans erhverv netop er underlagt restriktioner og kontrol.

Løvig Simonsen (S):

Jeg er da glad ved at høre, at fiskeriministeren er opmærksom på de problemer, der er i de indre danske farvande; det er jeg sikker på at også fiskerne er glade for at høre. Men når vi samtidig får at vide, at man henholder sig til de planer, der er fremlagt, og hvor Dansk Fiskeriforening ønsker en stramning, synes jeg også, det er besynderligt, at fiskeriministeren giver det budskab videre til de danske fiskere. Det er ikke sikkert, de vil påskønne det.

Hr. Gade har været inde på spørgsmålet om renselanlæg, mens fiskeriministeren har været inde på spørgsmålet om overgødskning og har nævnt, at man i den rapport, der ligger fra Landbokommissionen, kan pege på

[Løvig Simonsen]

en væsentlig reduktion af handelsgødningen. Hvornår, hr. fiskeriminister, vil De tage initiativ til at få det nedsat?

Leif Hermann (SF):

I realiteten sagde fiskeriministeren faktisk kun én ting: vi skal have opdateret nogle data vedrørende forureningen i de indre danske farvande, som vi kender i forvejen; vi skal have foretaget en vurdering af spildevandsanlæggene – en opdatering af oplysninger, vi kender i forvejen – og så skulle miljøministeren holde et møde med kommunerne og amtskommunerne. Vil fiskeriministeren virkelig være bekendt at gå tilbage til fiskeriforeningerne med den besked, at det konkrete resultat af dette her er opdatering af oplysninger plus dette, at der bliver holdt et møde?

Ove Jensen (FP):

Når fiskeriministeren nu siger, at der kan blive tale om nye indgreb imod landbruget, vil jeg gerne spørge fiskeriministeren, om han er opmærksom på, at de tiltag, man allerede har lavet over for landbruget i miljø-mæssig henseende, og som vil koste landbruget over 3 mia. kr., er godt på vej til at medføre, at husdyrbruget her i Danmark bliver nedlagt. Vi har vel ca. 25.000 landbrugsejendomme, hvor der stadig væk er husdyr, og jeg har hørt tale om, at ca. 10.000 af disse 25.000 besætninger vil forsvinde på grund af de tiltag, som allerede er sat i gang. Finder fiskeriministeren og regeringen det forsvarligt yderligere at fortsætte denne udvikling med nye indgreb?

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Jeg er ganske enig med Dansk Fiskeriforenings formand og fiskerne generelt – jeg har jo mødt mange af disse synspunkter vedrørende forureningsbekæmpelsen rundt omkring på møder, jeg har deltaget i overalt i landet med de danske fiskere – i, at der nu skal gøres en effektiv indsats for at begrænse forureningen af vore farvande, ikke mindst de indre farvande. Derfor er det også med glæde, jeg konstaterer de initiativer, som miljøministeren nu tager på området helt konkret i år til begrænsning af forureningen. Det er tidshorizonten, at man, så snart man har et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag,

træffer beslutning om eventuelt at stramme reglerne op, eventuelt at skærpe tilsynsforpligtelsen, eventuelt at sige til kommunerne, at de nu må leve op til deres forpligtelser på dette område. Forbruget af kunstgødning er også omfattet af det, der overvejes.

Vedrørende kommunernes foranstaltninger generelt kan jeg i hvert fald konstatere, at den forurening f.eks. af vore indre farvande, vi har, er et udtryk for, at kommunernes rensningsanlæg ikke fungerer effektivt nok, og det er selvfølgelig også i lyset heraf, at man skal se de foranstaltninger, som miljøministeren nu overvejer at sætte i gang meget hurtigt.

I øvrigt har jeg med stor glæde set, at landbruget er klar til at medvirke til forureningsbekæmpelsen, er klar til selv positivt at gå ind i at begrænse udledningen af forurenende stoffer fra landbruget. Det er naturligvis yderst tilfredsstillende, at landbruget selv positivt går ind i dette, samtidig med at vi ser på de regler, der rent faktisk gælder på dette område, de regler, der vedtages af Folketinget, og som udstedes af ministeren og følges op af kommuner og amtskommuner. Jeg mener klart, at der må ske en stramning på dette område helt i overensstemmelse med det, som fiskere og Dansk Fiskeriforening siger.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Dorte Bennedsen: spm. nr. S 2

Ole Henriksen: spm. nr. S 8

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 16

Thoft: spm. nr. S 22

Spm. nr. S 2

Til udenrigsministeren (7/10 86) af:

Dorte Bennedsen (S):

»Vil udenrigsministeren bekræfte, at der er sikret direkte repræsentation fra Danmark ved det førstkomende Antarktismøde, der

[Dorte Bennedsen]

afholdes i Tokyo 27. oktober–12. november 1986, og ved de planlagte Antarktismøder i 1987?»

Begrundelse

Der henvises til spørgsmål nr. S 812 af 11. marts 1986 og begrundelsen herfor samt ministerens besvarelse heraf.

Svar (14/10 86):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg kan bekræfte, at Danmark vil være repræsenteret på det forestående Antarktismøde i Tokyo ved en medarbejder fra ambassaden.

Det må ligeledes forventes, at de planlagte Antarktismøder i 1987 vil blive dækket af vore udsendte repræsentationer.

Spm. nr. S 8

Til *ministeren for offentlige arbejder* (7/10 86) af:

Ole Henriksen (SF):

»Vil ministeren oplyse, om professor ved Danmarks Tekniske Højskole Arne Jensen, som har foretaget en uvildig undersøgelse af tæller- og regningssystemet hos KTAS, i øvrigt har – eller har haft – tilknytning til KTAS?»

Begrundelse

Af dagspressen fremgår det, at professor Arne Jensen nu har afleveret sin rapport vedrørende de tællere, der registrerer samtalerne hos KTAS. I sine konklusioner når professoren stort set til, at der ikke på baggrund af fejl i tællersystemet fremkommer forkerte regninger til kunderne.

For at få bekræftet professorens uvildighed i forhold til KTAS og dermed rapportens troværdighed må det være i alles interesse – ikke mindst de manges, som mener, de har fået for store telefonregninger – at vide, at Arne Jensen på intet tidspunkt selv har medvirket til udviklingen eller konstruktionen af tællersystemet eller på noget tidspunkt stået på KTAS' lønningssliste.

Svar (14/10 86):

Ministeren for offentlige arbejder (Nør Christensen):

KTAS har oplyst, at professor Arne Jensen i perioden 1945–63 har været ansat i KTAS som aktuar, hvor han beskæftigede sig med statistik, trafikteori og operationsanalyser.

I perioden 1963–69 har professor Arne Jensen været tilknyttet selskabet som konsulent i spørgsmål af ovennævnte karakter.

KTAS har samtidig oplyst, at professor Arne Jensen på intet tidspunkt selv har medvirket til udviklingen eller konstruktionen af det nuværende tællersystem.

Principperne for selskabets takseringssystem – Karlssonsystemet – er udviklet af dr. Karlsson i Finland i 1950. Den tekniske konstruktion og udvikling af selve systemet er foretaget af producenterne af det centraludstyr, der anvendes på selskabets offentlige centraler. Det pågældende debiteringssystem anvendes i en række lande.

Professor Arne Jensen er i øjeblikket bortrejst, så KTAS har ikke haft mulighed for at konferere det stillede spørgsmål med ham.

Spm. nr. S 16

Til *ministeren for skatter og afgifter* (7/10 86) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvor mange personer har af regeringen i 1985 fået konfiskeret deres pensionsopsparing gennem regeringens realrenteafgift?»

Begrundelse

Regeringens socialisering af pensionsordninger i form af voksende realrenteafgift betyder et direkte tab – eller en ekstra skat – på pension. Denne skat på opsparing, som var regeringens første tiltag efter overtagelsen af regeringsmagten, griber år efter år ind i pensionsordningerne. Socialiseringen af disse ordninger fortsætter uhæmmet, men selv om de mange milliarder, der inddrives, er bekendt, kendes antallet af personer, som staten opkræver ekstra skat fra, ikke.

Svar (13/10 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Ved realrenteafgiftsloven er afkast af visse pensionskapitaler blevet pålagt en afgift.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Pligten til at betale afgift påhviler de individuelle pensionsopparere i pengeinstitutterne og de institutioner m.v., der forvalter pensionsmidlerne. Det vil bl.a. sige livsforsikringselskaber og pensionskasser her i landet og Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP).

Ca. 3,25 millioner lønmodtagere er omfattet af ATP-ordningen og betaler dermed realrenteafgift. Dertil kommer, at også en del selvstændige har pensionsordninger. Det samlede antal må således skønnes at være noget højere. Der findes ikke statistisk materiale over antallet af personer med pensionsordninger i henholdsvis livsforsikringselskaber, pensionskasser og pengeinstitutter.

Formålet med at gennemføre loven var at sikre, at pensionerne ikke blev så store, at fremtidens pensionister fik krav på en urimelig stor del af det forbrug, der er plads til i samfundsøkonomien. Ved udformningen af loven er det endvidere indgået som et vigtigt element, at pensionsopparerne skulle have mulighed for at opnå en rimelig pensionsdækning i forhold til indbetalt pensionsbidrag. Begge disse hensyn er blevet tilgodeset i og med den i loven fastlagte metode for beregning af afgiftssatsen. Denne fastsættes under hensyn til den værdiforringelse, de opsparede midler er udsat for på grund af inflationen, idet der samtidig for pensionsopsparingen i samfundet som helhed gives mulighed for en realforrentning på 3½ pct. efter afgift. Jeg må således afvise, at realrenteafgiften skulle indebære en konfiskation af pensionsopsparingen.

Spm. nr. S 22

Til *ministeren for skatter og afgifter* (7/10 86) af:

Thoft (SF):

»Finder ministeren det betryggende, at bankers skatteeksperter allerede nu underviser deres kunder blandt udenlandsdanskere i konsekvenserne af det såkaldte B 50-udvalgs betænkning, når denne betænkning stadig er hemmelig?«

Begrundelse

Efter beslutningsforslag fra SF (beslutningsforslag nr. B 50 i folketingsåret 1982-83) nedsatte ministeren et embedsmandsudvalg, der skulle undersøge, hvorledes man forhindre

skatteflugt til udlandet og sikre beskattning af indtægter tjent her i landet.

Hvis embedsmandsudvalget har færdiggjort sit arbejde, er udvalgets forslag stadig hemmelige. Dette kan være meget fornuftigt for at hindre spekulation i mulige lovregler.

Der synes dog at være kredse, der allerede kender B 50-udvalgets forslag. Skatterådgivere synes allerede at have forberedt sig på eventuelle tiltag.

Et af de mere groteske eksempler herpå fremgår af det dansksprogede Scanposten, der udgives i Spanien. Det fremgår af nr. 32 af denne avis, at Handelsbanken i maj 1986 holdt et stort møde for udenlandsdanskere og skatteflygtninge i Fuengirola i Spanien. Her gennemgik Handelsbankens repræsentanter bl.a. indholdet i B 50-betænkningen ifølge Scanpostens referat og gav gode råd om placering af midler i Handelsbankens Luxembourgafdeling, hvor »bankhemmeligheden er 100 pct.«, og gode råd til personer, der skulle flytte tilbage til Danmark, bl.a. »om, hvad man kan gøre for at mindske »skattefars« muligheder for at få andel i ens surt erhvervede penge«.

Svar (14/10 86):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det indgår som et led i aftalen af 19. juni 1985 mellem regeringspartierne (Det Konservative Folkeparti, Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti), Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, at der skal gennemføres regler, der modvirker skatteflugt.

Regeringen og forligspartierne drøfter for tiden, hvorledes disse regler skal udformes, og disse drøftelser foregår på grundlag af betænkningen fra det såkaldte B 50-udvalg.

Så længe disse drøftelser ikke er afsluttet og lovforslag ikke er fremsat i Folketinget, vil betænkningen ikke blive offentliggjort.

Jeg er ikke bekendt med, at uvedkommende har fået kendskab til indholdet af betænkningen.

Der har i dele af dagspressen været gætte-rier om, hvad betænkningen fra B 50-udvalget kunne tænkes at indeholde.

Den undervisning, der måtte have fundet sted for udlændskere, må således have sin baggrund i disse presseforlydender og ikke i selve betænkningen.